

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічних відносин та фінансів
Кафедра обліку, аудиту та оподаткування

ЗБІРНИК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

з дисципліни

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 181 «Харчові технології»
денної та заочної форм навчання

Харків
2023

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічних відносин та фінансів

Кафедра обліку, аудиту та оподаткування

ЗБІРНИК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ
з дисципліни
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності
181 «Харчові технології»
денної та заочної форм навчання

Затверджено
рішенням Навчально-
методичної
ради ФЕВФ ДБТУ
Протокол № 3 від 24.11.2023 р.

Харків
2023

УДК 3679.06(032.1)

Схвалено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Протокол № 3 від 28.10.2023 р.

Рецензент:

Кащена Н.Б. – д.е.н, професор, завідувачка кафедри обліку, аудиту та оподаткування Державного біотехнологічного університету

Збірник практичних завдань з дисципліни «Бухгалтерський облік» (для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 181 «Харчові технології») ДБТУ; уклад.:/ Н.С. Ковалевська, Нестеренко І.В., Велієва В.О., Луценко О.А. – Харків, 2023. – 97с.

© Н.С. Ковалевська
© Державний
біотехнологічний
університет, 2023

ВСТУП

В умовах ринкової економіки, щоб ефективно управляти підприємством, необхідна інформація про наявність і використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; власний капітал; зобов'язання і фінансові результати його діяльності. Основним джерелом такої інформації є дані бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік займає одне з провідних місць у системі управління. Він відображає реальні процеси виробництва, обігу, розподілу і споживання та є інформаційною базою для характеристики фінансово - господарської діяльності підприємства. За допомогою облікової інформації стає можливим оптимально використовувати наявні ресурси, контролювати поточну діяльність підприємства, планувати його тактику і стратегію, усувати суб'єктивність під час прийняття рішень, прогнозувати показники розвитку підприємства та виявляти резерви підвищення ефективності виробництва.

Вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» неможливе без самостійного опрацювання різних виробничих ситуацій, що сприяє засвоєнню подвійного запису господарських операцій на рахунках, обґрунтування бухгалтерських процедур на діючих законодавчих та нормативно-правових актах, заповнення типових форм первинних документів, журналів, Головної книги, набуття практичних знань у складанні бухгалтерського балансу. Суттєву допомогу у теоретичному вивченні і практичному застосуванні методології бухгалтерського обліку покликаний надати цей практикум.

Для кращого засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються ситуаційні завдання, пов'язані з діяльністю підприємства, які необхідно вирішити на практичних заняттях за темами відповідно до вивчення навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік». Вирішення кожного завдання за темами навчальної дисципліни зробить студентів більш компетентними в питаннях бухгалтерського обліку та звітності на підприємствах харчування.

ТЕМА 1. ГОСПОДАРСЬКИЙ ОБЛІК, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ЗАДАЧІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Питання для перевірки знань:

1. Охарактеризувати види обліку.
2. У чому полягає сутність та необхідність господарського обліку?
3. Які види господарського обліку здійснюються на підприємствах України?
4. Які завдання бухгалтерського обліку?
5. Що собою являє оперативний облік?
6. Розкрийте зміст статистичного обліку?
7. Дайте визначення бухгалтерського обліку та сформулюйте його особливості порівняно з оперативним і статистичним.
8. Розкрийте сутність бухгалтерського, фінансового, управлінського та податкового обліку.
9. Охарактеризуйте натуральні, трудові та грошові вимірники, що застосовуються в обліку.
10. Хто здійснює методологічне керівництво бухгалтерським обліком в Україні?
11. Охарактеризувати сутність інформаційної, контрольної та аналітичної функцій бухгалтерського обліку.
12. Які вимоги ставляться до обліку?
13. У чому полягає зв'язок бухгалтерського обліку з іншими дисциплінами?
14. Назвіть користувачів облікової інформації.
15. Що є методологічною та теоретичною основою бухгалтерського обліку?
16. Охарактеризуйте принципи бухгалтерського обліку.

Практичні завдання

Завдання 1.

Необхідно визначити, які вимірники застосовуються в наведених господарських операціях:

- 1) підприємство одержало короткострокову позику банку – 10000 грн;
- 2) повар III-го розряду Вознюк В. К. фактично відпрацював 188 год;
- 3) перераховано постачальнику з поточного рахунку 5000 грн за борошно;
- 4) від ТОВ «Мурафський цукровий завод» надійшов цукор – 120 кг;
- 5) відвантажено ПП «Алко» партію вина «Кагор» – 300 пляшок за ціною 26 грн за 1 пляшку;
- 6) у касу оприбутковано 2000 грн., які одержані від продажу кулінарних виробів;

- 7) чотири працівники кондитерського цеху відпрацювали в нічний час 960 людино-годин;
- 8) надійшли в ресторан з кухні тістечка – 50 шт. за ціною 20 грн за 1 шт.;
- 9) під час стихійного лиха втрачено продукти: борошно – 100 кг за ціною 6 грн за 1 кг, крупа гречана – 20 кг за ціною 17 грн за 1 кг;
- 10) відпущено з комори на кухню 50 кг картоплі на суму 180 грн.

Завдання 2.

Необхідно визначити види вимірників, які використовуються в обліку, і записати їх у табл. 1.1

Таблиця 1.1

Дані для виконання

№ з/п	Назва цінностей послуг та витрат праці	Види вимірників		
		натуральні	грошові	трудові
1	Бензин	300 л		

Дані для виконання: 1) бензин - 300 л; 2) акції - 120 грн; 3) відпрацьований робітниками час - 24 людино-годин; 4) вантажні автомобілі - 30 шт.; 5) дошки - 40 м³; 6) грошові кошти на поточному рахунку в банку - 150000 грн; 7) запасні частини до автомобілів - 380 грн; 8) цукор - 100 кг; 9) відра - 20 шт.; 10) сейфи - 8 шт.; 11) фарба біла - 15 кг; 12) лічильники електроенергії - 8 шт.; 13) грошові кошти в касі - 18 грн; 14) послуги автотранспорту - 180 т/км; 15) залишки товарів - 125 грн; 16) приміщення цехів - 3 шт.; 17) витрати на ремонт автомобілів - 14 людино-годин; 18) лопати - 10 шт.; 19) спирт технічний - 5 л.

Завдання 3.

Який вид обліку використовує інформацію, наведену в табл. 1.2? Відповідь слід навести за зразком табл. 1.3.

Таблиця 1.2

Інформація, яка використовується в господарському обліку

№ з/п	Зміст інформації	Обсяг
1	Продуктивність праці одного робітника за звітний місяць по кондитерському цеху №1 складає тістечок, шт.	1000
2	Отримано дохід від реалізації готових кулінарних виробів, грн	12000
3	За добу передано з кухні в ресторан блюд, порцій: Суп «Картопляний» Салат «Столичний»	25 30
4	За результатами перепису населення кількість проживаючих у населеному пункті становить, чол.	10318
5	Сформований статутний капітал підприємства харчування, грн	1 500 000

6	Явка на роботу робітників цеху №1, чол.	87
7	Темпи зростання за звітний період: продуктивності праці, відсотки середньої заробітної плати, відсотки	106,7 98,6
8	Норма виробітку одного робітника з цеху №5 виконана за 25 число звітнього місяця, відсотки	102,6
9	Нарахована заробітна плата робітникам підприємства у звітному місяці, грн	98800
10	Виготовлено порцій гарніру комбінованого на першій зміні цехом №3, шт.	26
11	Забезпечення робітників посадковими місцями в їдальнях на підприємстві складає у відсотках	73
12	Зарахований на поточний рахунок короткостроковий кредит банку, грн	7000
13	За звітний місяць коефіцієнт використання устаткування за цехами основного виробництва склав	0,8
14	Середня заробітна плата робітників підприємства в цілому за звітний місяць склала, грн	1875
15	Отримано від постачальників і оприбутковано на склад сировину, грн	5400

Таблиця 1.3

Рішення завдання 1.1 (зразок таблиці)

Оперативний облік			Статистичний облік			Бухгалтерський облік		
№ поз.	зміст інформації	обсяг	№ поз.	зміст інформації	обсяг	№ поз.	зміст інформації	обсяг

Завдання 4.

За поданими господарськими операціями, а також подіями (табл. 1.4) необхідно вказати, які основні принципи бухгалтерського обліку дотримуються в господарських операціях (подіях).

Таблиця 1.4

Господарські операції (події) ресторану «Надія»

№ з/п	Зміст господарської операції (події)
1	На підприємстві враховуються найбільш несприятливі ринкові умови при оцінці запасів та майна, а також мінімізовані терміни використання та залишкової вартості основних засобів, на які нараховується амортизація
2	Фінансова звітність підприємства утримує інформацію про майно та зобов'язання, які належать тільки йому
3	Облік і фінансова звітність підприємства ведеться і складається у гривнях
4	Придбані підприємством два вантажних автомобілі були зараховані: один автомобіль до складу основних засобів, а другий – до складу товарів, тому що один буде використовуватися у господарській діяльності, а другий належить до перепродажу

5	Усі господарські операції за звітний місяць, без будь-яких виключень, відображаються на рахунках бухгалтерського обліку
6	Підприємство постійно із року в рік застосовує незмінно одну й ту ж облікову політику
7	Для визначення фінансового результату підприємство порівнює отримані доходи з понесеними витратами. При цьому доходи і витрати не залежать від надходження або перерахування грошових коштів
8	Оцінка активів проводиться виходячи із витрат на їх виробництво і придбання в ході ведення господарської діяльності
9	Облік та звітність підприємство веде і складає за квартал
10	Підприємство не збирається і не має потреби в ліквідації або суттєвому скороченні масштабу своєї діяльності

Завдання 5.

Необхідно розбити користувачів облікової інформації за групами: зовнішні і внутрішні, з прямим і непрямим фінансовим інтересом: банки, інвестори, постачальники, покупці, управління статистики, управлінський персонал, менеджери підприємства, керівник підприємства, начальник цеху, податкові органи, пенсійний фонд, аудиторські фірми, обласна Рада, журналісти, інші підприємства, фінансові аналітики, бухгалтер, загальні збори акціонерів, ревізійна комісія, біржі, кредитори, робітники підприємства.

Завдання 6.

Нижче наведено схему деяких понять та визначень, які асоціюються з основними принципами підготовки фінансової звітності підприємства. Які з принципів, наведених у частині А, відповідають твердженням, запропонованих у частині В? Підберіть відповідні пари.

Таблиця 1.5

Основні принципи підготовки фінансової звітності

Частина А	Частина В
1. Обачності	А. Інформація, яка може вплинути на прийняття рішення, має бути наведена у звітності
2. Єдиного грошового вимірника	Б. Причинно-наслідковий зв'язок між доходами та витратами
3. Відповідності доходів і витрат	В. Базовий принцип оцінки в балансі багатьох активів
4. Нарахування	Г. Має відношення до характеристики проміжку часу, необхідного для складання звітності
5. Автономності підприємства	Д. Передбачає, що підприємство буде функціонувати протягом невизначеного проміжку часу
6. Безперервної діяльності	Е. Не дозволяє підприємству змінювати метод нарахування амортизації без суттєвих на те причин
7. Повного висвітлення	Є. З декількох методів оцінки активів обирають найнижчий
8. Послідовності	Ж. Вимагає перерахування операцій, здійснених в іноземній валюті, в національній валюті
9. Періодичності	З. Доходи визнаються лише у випадку їх відповідності

Частина А	Частина В
	зазначеному принципу
10. Історичної собівартості	І. Усі господарські операції повинні бути ототожені з відповідним підприємством

ТЕМА 2. ПРЕДМЕТ І МЕТОД БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Питання для перевірки знань:

1. Що є предметом бухгалтерського обліку? Які його складові?
2. Назвіть об'єкти бухгалтерського обліку.
3. Дайте визначення поняття активів підприємства.
4. Що є критерієм віднесення активу до групи необоротних активів або оборотних?
5. Які об'єкти включаються до матеріальних необоротних активів, і за якими ознаками розрізняють основні засоби і нематеріальні активи?
6. Дайте визначення понять первісної, амортизаційної, ліквідаційної і залишкової вартості.
7. Чим відрізняються поняття «капітальні інвестиції» і «фінансові інвестиції»?
8. Дайте визначення понять «дебітори», «короткострокова і довгострокова дебіторська заборгованість».
9. Якими групами подані оборотні активи і чим принципово вони відрізняються від необоротних активів?
10. Які активи включаються до виробничих запасів?
11. Охарактеризуйте види поточної дебіторської заборгованості.
12. Що таке сумнівна і безнадійна дебіторська заборгованість?
13. Який склад іншої поточної дебіторської заборгованості?
14. Назвіть об'єкти обліку грошових коштів та їх еквівалентів.
15. Обґрунтувати необхідність класифікації джерел утворення засобів (майна).
16. Дайте визначення понять «доходи», «витрати» і «прибуток» підприємства.
17. Дайте визначення та охарактеризуйте складові частини власного капіталу.
18. Що розуміють під нерозподіленим прибутком?
19. Дайте визначення довгострокових і поточних зобов'язань. Наведіть приклади цих зобов'язань.
20. Охарактеризуйте доходи майбутніх періодів. Яким чином їх відносять на фінансові результати діяльності підприємств?
21. Дайте визначення поняття «господарський процес». Стисло охарактеризуйте процес придбання, виробництва та реалізації.
22. Що таке метод бухгалтерського обліку?
23. Назвіть елементи методу бухгалтерського обліку.
24. Дайте визначення кожного елемента методу бухгалтерського обліку.

Практичні завдання

Завдання 1.

Вихідні дані: Інвентаризаційний опис активів ресторану «Надія» і джерел їх утворення станом на 31 грудня ц.р.

Зміст завдання: На основі даних інвентаризаційного опису (Таблиця 1) згрупувати активи за складом і розміщенням та джерелами їх утворення.

Таблиця 2.1

Інвентаризаційний опис господарських засобів ресторану «Надія» і джерел їх утворення

№ п/п	Назва активів і джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Прибуток нерозподілений	80000
2.	Готівка у касі	50
3.	Будівля ресторану	320180
4.	Будівля м'ясного та рибного цехів	280300
5.	Контрольно-касові апарати	11200
6.	Комп'ютери	30150
7.	Розрахунки за виплатами працівникам	68920
8.	Заборгованість банку по короткострокових кредитах	450000
9.	Статутний капітал	1139805
10.	Грошові кошти на поточному рахунку в банку	160800
11.	Заборгованість бюджету по податках, утриманих із зарплати працівників підприємства	5100
12.	Знос основних засобів	26745
13.	Напівфабрикати рибні на складі	15870
14.	Філе сома в рибному цеху	3720
15.	Серветки полотняні індивідуального використання	2000
16.	Напої «Кока-кола», «Фанта»	1000
17.	Покупні товари на складі (чай, кава, алкогольні напої, шоколад тощо)	130000
18.	Фрукти свіжі та консервовані на складі	750000
19.	Система вентиляції, яка забезпечує допустимі параметри температури та вологості	400000
20.	Заборгованість постачальникам за одержані від них продукти	525600
21.	Заборгованість по відрахуваннях єдиного соціального внеску	35000
• 22.	Заборгованість ресторану різним організаціям	18000
23.	Столи, шафи та інший господарський інвентар, термін експлуатації до 1 року	21000
24.	Заборгованість різних організацій ресторану	3600
25.	Скатертини	4300
26.	Напівфабрикати м'ясні на складі	180000
27.	Овочі свіжі на складі	35000

Виконання завдання оформити за зразком таблиці 2. Кожну підгрупу активів і джерел їх утворення розкласти на конкретні їх складові частини, визначити вартість активів. У сукупності активи і джерела їх утворення мають бути рівні.

Класифікація активів і пасивів

Групи і підгрупи активів	Сума, грн.	Групи і підгрупи пасивів	Сума, грн.
1. Необоротні активи		1. Власний капітал	
1.1. Нематеріальні активи		1.1. Статутний капітал	
1.2. Основні засоби		1.2. Нерозподілений прибуток	
1.3. Довгострокова дебіторська заборгованість		2. Забезпечення наступних витрат і платежів	
2. Оборотні активи		3. Довгострокові зобов'язання	
2.1. Виробничі запаси			
2.2. Незавершене виробництво		4. Поточні зобов'язання	
2.3. Готова продукція			
2.4. Короткострокова дебіторська заборгованість		5. Доходи майбутніх періодів	
2.5. Поточні фінансові інвестиції			
2.6. Грошові кошти та їх еквіваленти			
3. Витрати майбутніх періодів			
Усього		Усього	

Завдання 2.

У табл. 2.3 наведено перелік активів, капіталу та зобов'язань, якими володіє підприємство на 31 грудня звітного року. Необхідно провести групування об'єктів обліку. Відповіді слід навести за зразком: у табл. 2.4 - за складом; у табл. 2.5 - за джерелами утворення.

Таблиця 2.3

Активи, капітал та зобов'язання підприємства на 31 грудня 20XX року

№ з/п	Найменування активів, капіталу та зобов'язань	Сума, грн
1	2	3
1	Статутний капітал	2 500 000
2	Будівля виробничого цеху	900 745
3	Резервний капітал	25 000
4	Посудомийні кухонного та столового посуду	240 100
5	Нерозподілений прибуток	298 525
6	Резерв на виплату відпусток працівникам	10 000
7	Фарфоровий посуд з художнім оформленням	78 632
8	Запаси напівфабрикатів м'ясних	34 650
9	Заборгованість органам соцстраху	28 220
10	Незавершене будівництво комори	15 140
11	Дебіторська заборгованість покупців	25 632
12	Вилучений капітал	5 000
13	Будівля для адміністрації підприємства	498 700
14	Заборгованість постачальникам за молочні продукти	158 634
15	Столи з м'яким покриттям	33 408
16	Векселі видані	12 000

1	2	3
17	Готові кулінарні вироби	87 495
18	Автомобілі легкові	53 800
19	Цільове фінансування	1 000
20	Скатертини фірмові	3 240
21	Заборгованість бюджету	36 991
22	Каса	250
23	Відстрочені активи	5 600
24	Довгострокові кредити банку	200 000
25	Бензин марки А-95	1 000
26	Виробниче обладнання	785 246
27	Інша кредиторська заборгованість	6 327
28	Довгострокові фінансові інвестиції	500 000
29	Зобов'язання за облігаціями (термін погашення через 3 роки)	55 635
30	Вивіска світлова з емблемою підприємства	6 080
31	Заборгованість із зарплати	74 263
32	Комп'ютерні програми	25 410
33	Забезпечення майбутніх витрат та платежів	4 256
34	Будівля банкетного залу	125 000
35	Короткострокові кредити банку	53 800
36	Поточна заборгованість підприємства за довгостроковими зобов'язаннями	15 000
37	Векселі отримані	5 000
38	МБП	1 540
39	Покупні товари	7 048
40	Поточний рахунок у банку	31 655
41	Незавершене виробництво	4 695
42	Аванси видані	4 585

Таблиця 2.4

Рішення завдання 2
Активи підприємства на 31 грудня 20XX року (зразок таблиці)

№ з/п	Найменування активів	Сума, грн
1		
...		
...		
25		
	Усього активів	

Таблиця 2.5

Рішення завдання 2
Джерела утворення активів підприємства на 31 грудня 20XX року
(зразок таблиці)

№ з/п	Найменування джерел утворення активів	Сума, грн
1		
...		
17		
	Усього джерел утворення активів	

Завдання 3.

Необхідно: згрупувати джерела утворення майна підприємства за ознаками, наведеними в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Джерела формування активів підприємства

Власний капітал	Зобов'язання

Дані для виконання:

1) статутний капітал; 2) кредиторська заборгованість перед бюджетом; 3) цільові надходження і фінансування; 4). заборгованість перед Пенсійним фондом і фондом зайнятості; 5). прибуток; 6) кредити банків; 7) додатковий капітал; 8) заборгованість працівникам підприємства з оплати праці; 9) позики; 10) заборгованість за довгостроковий кредит; 11) заборгованість перед фондами соціального і медичного страхування; 12) резервний капітал; 13) кредиторська заборгованість; 14) виробничі запаси.

Завдання 4.

Необхідно знайти помилки в розподілі між активами та джерелами формування активів по ресторану «Мрія» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Майно ресторану «Мрія»

Активи	Джерела
1. Земельні ділянки	9. Інвестиції у дочірнє підприємство
2. Кредити банку	10. Заборгованість з оплати праці
3. Сировина	11. МШП
4. Нерозподілений прибуток	12. Векселі видані
5. Відстрочені податкові активи	13. Непокритий збиток звітного періоду
6. Резервний капітал	14. Статутний капітал
7. Аванси видані	15. Готівка в касі в національній валюті
8. Товарний знак	16. Вилучений капітал

Завдання 5.

Необхідно знайти помилки в розподілі між оборотними та необоротними активами по ресторану «Мрія» (табл. 2.8).

Оборотні та необоротні активи ресторану «Мрія»

Необоротні активи	Оборотні активи
1. Серветки полотняні індивідуальні	10. Машини та обладнання
2. Земельні ділянки	11. Будинки та споруди
3. Гудвіл	12. Тимчасові нетитульні споруди
1	2
4. Бібліотечні фонди	13. Транспортні засоби
5. МШП	14. Авторські й суміжні з ними права
6. Товари	15. Готова продукція
7. Сировина й матеріали	16. Напівфабрикати
8. Паливо	17. Поточні фінансові інвестиції
9. Готівка в касі підприємства	18. Короткострокові векселі одержані

Завдання 6

Необхідно на підставі наведених даних провести групування господарських активів за видами та джерелами їх формування.

Дані для виконання: станом на 31 травня цього року підприємство «Лілея» має наступні активи та зобов'язання: кредиторська заборгованість - 3950 грн; обладнання - 11500 грн; транспортні засоби - 6290 грн; запаси товарів - 6150 грн; дебіторська заборгованість - 5770 грн; кошти на рахунках у банку - 7280 грн; готівка в касі - 40 грн. Розмір капіталу фірми на цей час розрахувати самостійно.

Завдання 7

У табл. 2.8 - 2.10 наведено показники активів, зобов'язань та капіталу різних підприємств. Необхідно:

замість знаків питання проставити суми; визначити їх величину;
підрахувати підсумки активів, капіталу та зобов'язань.

Таблиця 2.8

Майно підприємства

№ з/п	Активи, грн	Зобов'язання, грн	Капітал, грн
1	12 500,00	1 800,00	?
2	28 000,00	4 900,00	?
3	14 6210,00	?	14 6210,00
4	16 300,00	?	12 500,00
5	19 600,00	?	16 450,00
6	?	6 300,00	19 200,00
7	?	11 650,00	39 750,00
8	24 5130,00	?	25 5130,00
Усього?		?	?

Таблиця 2.9

Майно підприємства

№ з/п	Активи	Капітал	Зобов'язання
1	120 800	?	25 800
2	?	150 000	35 750
3	50 320	30 000	?
4	237 140	180 500	?
5	570 540	?	67 250
6	?	400 000	127 430
7	497 010	350 000	?
8	381 430	?	81 430
9	?	620 700	280 040
10	97 065	65 000	?
Усього	?	?	?

Таблиця 2.10

Майно підприємства

№ з/п	Капітал	Зобов'язання	Активи
1	517 800	?	125 300
2	?	231 000	79 625
3	70 070	?	20 070
4	195 385	105 080	?
5	?	525 500	248 930
6	418 984	?	117 084
7	?	712 825	215 175
8	834 720	605 700	?
9	?	318 530	127 890
10	1 050 175	800 500	?
Усього	?	?	?

Завдання 8

Згрупувати джерела утворення засобів підприємства, перелік яких наведено в табл. 2.11., на залучені та власні кошти. Відповідь слід навести за зразком (табл. 2.12).

Таблиця 2.11

Перелік джерел утворення засобів підприємства

Види джерел	
Заборгованість постачальникам. Статутний капітал. Довгостроковий кредит банку. Нерозподілений прибуток. Заборгованість з заробітної плати. Заборгованість бюджету. Вилучений капітал. Короткостроковий кредит банку. Заборгованість іншим кредиторам. Заборгованість Пенсійному фонду	Емісійний дохід. Відстрочені податкові зобов'язання. Резервний капітал. Заборгованість фондам страхування. Векселі видані. Непокритий збиток. Заборгованість підзвітними особами. Аванси отримані. Неоплачений капітал. Додатковий капітал

Таблиця 2.12

Рішення завдання
Розподіл джерел утворення засобів підприємства (зразок таблиці)

Власні джерела	Залучені джерела

Завдання 9

У табл. 2.13 наведений перелік активів, які необхідно розподілити на необоротні та оборотні. Рішення завдання пропонується виконати за зразком у табл. 2.14.

Таблиця 2.13

Перелік активів підприємства

Види активів	
Основні засоби. Готова продукція. Дебіторська заборгованість. Грошові кошти в касі. Довгострокові фінансові інвестиції. Незавершене виробництво. Незавершене будівництво. Нематеріальні активи. Товари. Векселі одержані	Аванси видані. Поточні фінансові інвестиції. Відстрочені податкові активи. Виробничі запаси. Довгострокові біологічні активи. Грошові кошти в національній валюті. Витрати майбутніх періодів. Паливо на складі. МШП. Земельні ділянки

Таблиця 2.14

Рішення завдання
Розподіл активів підприємства (зразок таблиці)

Необоротні активи	Оборотні активи

Завдання 10

Пов'язати терміни, перелічені нижче, з визначеннями. Для цього проставити ліворуч від терміну відповідну літеру.

Елементи методу бухгалтерського обліку	Опис
(1) Документування	А. Полягає в тому, що кожна бухгалтерська операція записується двічі: один раз – по одному рахунку, а другий – по іншому
(2) Інвентаризація	Б. Зіставлення ресурсів з їх джерелами, що дозволяє контролювати обіг і використання майна підприємства
(3) Оцінка	В. Система підсумкових показників, які всебічно характеризують господарську та фінансову діяльність підприємства, результати використання його активів, стан зобов'язань
(4) Калькулювання	Г. Спеціальні таблиці, в яких реєструються господарські операції що відображені в документах

(5) Рахунки	Д. Відображення та узагальнення витрат, пов'язаних з певним господарським процесом, що основною для оцінки продукції
(6) Подвійний запис	Є. Спосіб первинного спостереження і відображення об'єктів бухгалтерського обліку, які забезпечують суцільне та безперервне спостереження за ними; виконує роль імпульсу, який дає початок руху облікової інформації
(7) Бухгалтерський баланс	Ж. Систематична перевірка достовірності господарських засобів в натурі, для підтвердження даних бухгалтерського обліку, виявлення неврахованих цінностей або допущених збитків, розкрадання, недостач
(8) Звітність	З. Спосіб вираження в єдиній грошовій формі господарських засобів та процесів, тобто узагальнення натуральних і трудових показників в єдиному грошовому вимірнику

Завдання 11

Визначити, які елементи методу бухгалтерського обліку застосовуються в наведених господарських операціях.

Дані для виконання:

- 1). на підставі накладної оприбуткована на склад готова продукція з кондитерського цеху;
- 2). під час перевірки комісією встановлена нестача цукру в коморі;
- 3). касир відобразила такі операції: надійшла виручка в касу підприємства; здана виручка з каси на поточний рахунок; видана з каси заробітна плата робітникам підприємства;
- 4). на кінець звітного періоду за даними рахунка «Виробництво» визначена собівартість одиниці продукції;
- 5). бухгалтером на кінець місяця отримана інформація про фінансовий стан підприємства;
- 6). матеріально-відповідальна особа отримала сировину, що надійшла від постачальника.

Завдання 12

Пінчук П. К. створює підприємство. Перед тим, як реалізувати свою продукцію, він придбав прилади за 3 000 грн, транспортні засоби за 5 000 грн і товари за 3 500 грн. Він сплатив повну вартість приладів і транспортних засобів, але залишився винен 1 400 грн за деякі з товарів. Фірма «Діамант» позичила йому 3 000 грн. Після всіх зазначених операцій Пінчук П. К. має 2 800 грн на рахунку в банку та 100 грн в касі. Визначити розмір його капіталу.

Завдання 13

Березенко Б. О. створює приватне підприємство. Він придбав: транспортні засоби за 2 000 грн, споруди за 5 000 грн, запас товарів за 1 000 грн. За товари Березенко Б. О. сплатив не повністю і залишився винен продавцю 400 грн. Він також взяв позику у фірми «Опад» 3 000 грн. Крім того, має в касі 100 грн і 700 грн на поточному рахунку. Визначити розмір капіталу Березенка Б. О.

ТЕМА 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

Питання для перевірки знань:

1. Що таке бухгалтерський баланс?
2. Охарактеризуйте бухгалтерський баланс як метод бухгалтерського обліку.
3. Яка інформація відображається в бухгалтерському балансі для його користувача?
4. Що становить бухгалтерський баланс за формою та економічним змістом?
5. Назвіть види балансів і практику їх застосування.
6. Розкрити поняття «баланс-нетто» й «баланс-брутто».
7. Скільки розділів і які містить бухгалтерський баланс як форма фінансової звітності?
8. Який вимірник застосовується при складанні бухгалтерського балансу?
9. Що таке стаття балансу?
10. Яким положенням (стандартом) бухгалтерського обліку визначені форма, зміст і загальні вимоги до розкриття в примітках до фінансової звітності статей балансу підприємства?
11. Які види балансів існують залежно від обсягу інформації?
12. Сформулюйте головне балансове рівняння.
13. Як називаються сторони бухгалтерського балансу?
14. Якою умовою підтверджується правильність складання балансу?
15. Яку аналітичну інформацію несе бухгалтерський баланс і яка його роль в управлінні підприємством?
16. Що відображається в активі балансу і яка його структура?
17. Що відображається в пасиві балансу і яка його структура?
18. Що таке валюта балансу?
19. За яким принципом розташовані об'єкти бухгалтерського обліку в активі й пасиві балансу?
20. Дати визначення терміна «господарська операція».
21. Які господарські операції відносяться до першого типу?
22. Що змінюють у балансі господарські операції другого типу?
23. Що змінюють у балансі господарські операції третього типу?
24. Які господарські операції відносяться до четвертого типу?
25. Що знаходиться в основі чотирьох типів балансових змін?
26. Які типи змін не впливають на валюту балансу?
27. Які типи змін впливають на валюту балансу?
28. У чому полягає зміст розділу «власний капітал»?
29. У чому полягає зміст розділів «Необоротні активи» та «Оборотні активи»?

Практичні завдання

Завдання 1.

Пов'язати терміни, наведені в таблиці 3.1, з їх визначеннями.

Таблиця 3.1

Визначення бухгалтерських термінів

Термін	Визначення
Баланс (1)	А. Відображують величину певного економічно однорідного виду засобів або джерел утворення.
Активи (2)	Б. Заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій та погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, які втілюють в собі економічні вигоди.
Власний капітал (3)	В. Метод групування і відображення в грошовій оцінці повної, правдивої та неупередженої інформації про активи, зобов'язання і капітал на певну дату.
Зобов'язання (4)	Д. Частина в активах підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань.
Статті балансу (5)	Ж. Ресурси, що контролюються підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується призведе до надходження економічних вигід в майбутньому.

Завдання 2.

Визначити типи господарських операцій за даними таблиць 3.3 – 3.9, вказати зміни викликані в балансі цими операціями. Показати, які статті балансу змінюються під їх впливом. Вправу виконати у вигляді табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Типи зміни в бухгалтерському балансі

Номер операції	Зміст господарської операції	Зміни в бухгалтерському балансі				Тип змін
		Актив		Пасив		
		Збільшення	Зменшення	Збільшення	Зменшення	

Таблиця 3.3

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Отримано грошові кошти з поточного рахунку в касу для розрахунку з підзвітною особою
2	Підзвітній особі оплачено готівкою понесені витрати
3	Оприбутковано тару від постачальника
4	Списано на виробництво кулінарних виробів паливо
5	Отримано на поточний рахунок довгострокову позику банку
6	На підставі авансового звіту оприбутковано продукти, які придбані підзвітною особою
7	Видано з каси заробітну плату робітникам

8	Зараховано на поточний рахунок грошові кошти від покупців
9	Сплачено податки в бюджет
10	За рахунок короткострокової позики сплачено постачальникам за цукор

Таблиця 3.4

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Оприбутковано товари від постачальника
2	Відпущено у виробництво сировину
3	Сплачено рахунок постачальника за отримане борошно
4	Зараховано на поточний рахунок кошти від покупців за «обіди в офіс»
5	Здано виручку з каси на поточний рахунок підприємства
6	Перераховано з поточного рахунку заборгованість із соціального страхування
7	Оприбутковано від постачальника систему вентиляції, яка не потребує монтажу
8	Завершено будівництво та введено в експлуатацію кондитерський цех за фактичною собівартістю
9	Нараховано дивіденди засновникам за результатами роботи підприємства
10	Отримано грошові кошти в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати робітникам

Таблиця 3.5

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Внесено засновниками основні засоби, як внесок до статутного капіталу
2	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва
3	Видано з каси заробітну плату робітникам підприємства
4	Повернено в касу залишок невитрачених підзвітних сум
5	Погашено з поточного рахунку заборгованість банку за короткостроковою позикою
6	Оприбутковано на склад готову продукцію, яка випущена з виробництва
7	З поточного рахунку погашено заборгованість іншим кредиторам
8	Витрачено грошові кошти підзвітною особою на потреби основного виробництва
9	Відпущено зі складу у виробництво сировину для виготовлення кулінарних виробів
10	Перераховано з поточного рахунку заборгованість до бюджету

Таблиця 3.6

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Придбано акції іншого підприємства з метою перепродажу
2	На склад від постачачників надійшов цукор
3	Придбано у фірми «Мрія» обладнання для офісу адміністратора ресторану
4	Погашено готівкою заборгованість перед фірмою «Мрія»
5	Затверджено звіт про відрядження директора підприємства. Витрати віднесено на витрати виробництва.
6	Сплачено «Харківенерго» за витрачену на виробництво електроенергію
7	Придбано поваром картоплю на ринку
8	Погашено заборгованість перед бюджетом

9	Оприбутковано на склад готову продукцію
10	Відпущено зі складу у виробництво сировину

Таблиця 3.7

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Надійшли рибні напівфабрикати на склад від постачальника
2	Списано сировину на витрати виробництва
3	Введено в експлуатацію збудований власними силами гараж
4	Надійшла у касу готівка від покупця
5	Оприбутковано на склад готову продукцію з виробництва
6	Видано з каси завгоспу на господарські потреби
7	Нараховано заробітну плату робітникам
8	Утримано податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників
9	Погашено заборгованість з поточного рахунку перед бюджетом
10	Повернено в касу готівку підзвітною особою

Таблиця 3.8

Номер операції	Зміст господарської операції
1	За рахунок прибутку поповнено статутний капітал підприємства
2	Оприбутковано на склад від постачальників алкогольні напої
3	Відпущено на потреби виробництва комплектуючі вироби
4	Погашено частково заборгованість перед постачальниками з поточного рахунку
5	Від дебіторів надійшли в касу грошові кошти
6	Перераховано з поточного рахунку заборгованість до бюджету
7	Надійшло на склад паливо
8	Передано у виробництво паливо
9	Виплачено з каси аванс на відрядження
10	Оприбутковано на склад готову продукцію, випущену з виробництва

Таблиця 3.9

Номер операції	Зміст господарської операції
1	Видана працівнику підприємства готівка з каси в підзвіт на придбання фруктів
2	Витрачено підзвітною особою готівку на придбання фруктів
3	Повернута в касу невикористана підзвітною особою сума
4	Відпущено зі складу і витрачено сировину на виробництво продукції
5	Одержано кошти в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати
6	Видано з каси заробітну плату працівникам підприємства
7	Оприбутковано товари від постачальників
8	За рахунок прибутку поповнено резервний капітал
9	Надійшли кошти на валютний рахунок від іноземних покупців
10	Сплачено заборгованість постачальнику з поточного рахунку

Завдання 3.

Приватне підприємство харчування «Смак» - резидент України, виготовляє кулінарну продукцію, борошняні, кондитерські й хлібобулочні вироби та реалізує їх споживачам. Головний бухгалтер підприємства надав деякі показники господарської діяльності, щоб скласти баланс підприємства. Необхідно вибрати тільки ті дані, що знаходять своє відображення в балансі приватного підприємства.

Дані для виконання завдання:

грошові кошти; трудовий стаж робітників; заборгованість перед банком; чисельність працюючих на підприємстві; основні засоби; номер договору купівлі-продажу овочів; дебіторська заборгованість; рівень кваліфікації кадрів; товари на складах; нематеріальні активи; кількість комп'ютерів на підприємстві; ліцензія, що дозволяє займатися певним видом діяльності; управлінські здібності персоналу; освіта працівників; адреса підприємства; код виду економічної діяльності (КВЕД); назва підприємства; ідентифікаційний номер підприємства; перелік послуг, що надаються підприємством; заборгованість постачальникам; розрахунки з оплати праці; біологічні активи, заборгованість власників до статутного капіталу.

Завдання 4.

Державна податкова інспекція у Дзержинському районі м. Харкова надала показники діяльності різних підприємств за минулий звітний місяць.

На підставі балансового рівняння та даних для виконання вправи необхідно скласти баланси різних підприємств за скороченою формою балансу, що наведена в табл. 3.10. Розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Дані для виконання завдання:

Ресторан «Надія» (тис. грн):

кошти на рахунку в банку - 1 600; поточні зобов'язання перед банком - 1 300; статутний капітал підприємства - 8 000; готівка в касі - 720; векселі одержані - 1 080; заборгованість перед постачальниками - 1 500; заборгованість підзвітних осіб - 1 100; нерозподілений прибуток - 1 200; основні засоби - 3 000; виробничі запаси - 4 500.

Бар «Мохіто» (тис. грн): основні засоби - 3 840; покупні товари - 4 600; розрахунки з оплати праці - 2 300; власний капітал - 4 200; доходи майбутніх періодів - 450; розрахунки з кредиторами — 1 900; малоцінні швидкозношувані предмети - 690; розрахунки з підзвітними особами - 520; заборгованість з податків - 2 200; заборгованість інших підприємств - 1 100; грошові кошти в касі - 300.

Кафе «Радуга» (тис. грн):

грошові кошти на поточному рахунку - 8 300; виробничі запаси - 18 690; основні засоби - 115 090; прибуток - 5 100; статутний капітал - 135 000; розрахунки з оплати праці - 2 810; розрахунки з дебіторами - 5 790; розрахунки

Необхідно на базі даних оборотного балансу скласти Баланс підприємства на початок та кінець звітного періоду за формою, що наведена в табл. 3.10. Розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Таблиця 3.11

Оборотний баланс

№ рах.	Сальдо на Початок місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець місяця	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10	3 400	-	1 100	120	4 380	-
201	12 500	-	6 200	8 900	9 800	-
203	3 400	-	-	2 800	600	-
22	1 500	-	-	-	1 500	-
23	21 790	-	15 100	19 900	16 990	-
26	3 500	-	21 200	17 000	7 700	-
301	450	-	3 600	4 000	50	-
311	18 100	-	32 750	44 850	6 000	-
312	11 200	-	150	-	11 350	-
361	10 400	-	19 200	16 300	13 300	-
377	4 670	-	3 520	5 190	3 000	-
40	-	30 000	-	-	-	30 000
424	-	10 450	-	2 100	-	12 550
43	-	2 000	-	-	-	2 000
441	-	8 500	2 600	-	-	5 900
601	-	8 000	500	-	-	7 500
631	-	23 110	22 000	9 480	-	10 590
65	-	1 240	1 240	1 520	-	1 520
661	-	3 870	3 870	4 250	-	4 250
662	-	540	540	-	-	-
671	-	3 200	3 200	360	-	360
701	-	-	16 740	16 740	-	-
714	-	-	210	210	-	-
719	-	-	50	50	-	-
745	-	-	1 300	1 300	-	-
791	-	-	22 600	22 600	-	-
901	-	-	13 000	13 000	-	-
91	-	-	3 400	3 400	-	-
949	-	-	1 240	1 240	-	-
Разом	90 910	90 910	195 310	195 310	74 670	74 670

Завдання 6.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Балтика» - виробник пива. Головний бухгалтер підприємства щомісяця складає форму №1 «Баланс», де містять відображення всі господарські засоби товариства та джерела їх формування на останню дату звітного місяця. Головний бухгалтер

підприємства ТОВ «Балтика» надав виписку з Головної книги підприємства за звітний місяць.

Необхідно визначити розмір статутного капіталу ТОВ «Балтика» та валюту балансу, використовуючи дані, що наведені в табл. 3.12. Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 3.12

Господарські засоби ТОВ «Балтика» та джерела їх формування

Господарські засоби	Сума, грн
Основні засоби товариства	34 600
Короткострокові позики	1 500
Запаси сировини та матеріалів	12 640
Заборгованість підзвітних осіб	35
Грошові кошти та їх еквіваленти	22 150
Прибуток	4700
Резервний капітал	7 200
Статутний капітал	?

Завдання 7.

Приватне підприємство «Пузата хата» - резидент України - спеціалізується на виробництві кулінарних виробів. Підприємство працює у великих містах України та за кордоном. ПП «Пузата хата» є прибутковим. Приватне підприємство, згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», зобов'язане складати фінансову звітність, до складу якої входить Баланс. За звітний період головний бухгалтер підприємства склав Баланс. У табл. 3.13 наведено основні показники діяльності приватного підприємства «Пузата хата».

Визначте:

суму оборотних активів на початок та кінець звітних періодів;

як змінився показник оборотних активів підприємства «Пузата хата».

Таблиця 3.13

Показники балансу ПП «Пузата хата», тис. грн

Показник	На початок періоду	На кінець періоду,
Власний капітал	43 560	46 400
Витрати майбутніх періодів	1 160	1600
Забезпечення майбутніх витрат та платежів	6 700	8 650
Зобов'язання	18 300	16 150
Необоротні активи	21 400	20 780
Доходи майбутніх періодів	3 200	1 680
Оборотні активи	?	?
Валюта балансу	71 760	72 880

Завдання 8.

Підприємство «Абетка смаку» спеціалізується на виробництві соків. Воно є резидентом України. Підприємство «Абетка смаку» є прибутковим.

На кінець звітного місяця головний бухгалтер заповнив Головну книгу підприємства «Абетка смаку», виписка з якої наведена в табл. 3.14. Необхідно:

- класифікувати об'єкти бухгалтерського обліку за складом, розміщенням та джерелами їх утворення;
- визначити суму статутного капіталу;
- скласти баланс підприємства на кінець звітного періоду;
- розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Баланс скласти за формою, що наведена в табл. 3.10.

Таблиця 3.14

Об'єкти бухгалтерського обліку

№ з/п	Активи і пасиви	Сума, грн
1	Неоплачений капітал	12 000
2	Паливо	7 340
3	Транспортні засоби	35 200
4	Векселі одержані	2 200
5	Прибуток	8 600
6	Довгострокова позика банку	24 000
7	Заборгованість постачальникам	32 740
8	Статутний капітал	?
9	Заборгованість з оплати праці	11 890
10	Будівлі та споруди	18 300
11	Векселі видані	6 100
12	Грошові кошти	26 400
13	Заборгованість покупців	11 700
14	Виробничі запаси	20 700
15	Заборгованість підзвітних осіб	690
16	Доходи майбутніх періодів	1200

Завдання 9.

Відкрите акціонерне товариство «Хлібзавод Салтівський» є національним виробником хліба та хлібобулочних виробів. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» підприємство веде бухгалтерський облік і складає фінансову звітність. Для ведення господарської діяльності ВАТ «Хлібзавод Салтівський» щодня здійснює певні операції, що призводять до змін у складі активів та пасивів. У табл. 3.14 наведено деякі операції відкритого акціонерного товариства «Хлібзавод Салтівський», що були здійснені в минулому звітному періоді.

За результатами наведених операцій у табл. 3.14, використовуючи «+» для позначення збільшення і «-» для позначення зменшення величин,

необхідно відобразити зміни, викликані в Балансі певними господарськими операціями.

Завдання слід виконати у вигляді таблиці, що наведена в табл. 3.15.

Таблиця 3.14

Господарські операції ВАТ «Хлібзавод Салтівський»

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума
1	2	3
1	Акцептовано рахунок ЗАТ «Будівельник» за виконані роботи з будівництва приміщення цеху	28 000
2	Перераховано з поточного рахунку в банку грошові кошти ЗАТ «Будівельник» за виконані роботи	33 600
3	Перераховано ТОВ «Металург» з поточного рахунку аванс за форми для хліба	15 600
4	Отримано борошно для виробництва продукції від постачальників – резидентів України	5 200
5	Сировину використано підприємством для виробництва продукції	4 600
6	Оприбутковано на склад готову продукцію, випущену з виробництва	8 100
7	Отримано до каси підприємства з поточного рахунку в банку грошові кошти для виплати заробітної плати	12 500
8	Виплачено заробітну плату робітникам підприємства	11 200
9	Видано грошові кошти з каси підприємства під звіт менеджеру Т. М. Зубко на господарські потреби	260
10	Оприбутковано миючі засоби для господарських потреб, придбані Т.М. Зубко	260
11	Отримано об'єкт основних засобів від засновника підприємства як внесок до статутного капіталу	6 000
12	Отримано на поточний рахунок у банку грошові кошти від покупця за раніше відвантажену продукцію	27 000
13	Видано вексель у погашення заборгованості постачальникам - резидентам України	4 140
14	Перераховано з поточного рахунку в бюджет податок на прибуток	1 380
15	Отримано кредит банку в національній валюті на 3 роки	20 000
16	Отримано простий вексель від підприємства - резидента України - за відвантажену раніше продукцію	1 750
17	Частина невикористаного прибутку спрямовано до резервного фонду	3 500
18	За рахунок короткострокового кредиту банку погашено заборгованість за виданим векселем	1 800
19	Утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб	470

Таблиця 3.15

Зміни в балансі ВАТ «Хлібзавод Салтівський» під впливом господарських операцій

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума	Вплив на		
			активи	зобов'язання	капітал
1					
2					
3					
4					

Завдання 10.

У табл. 3.16 наведена виписка з Балансу підприємства «Дон Маре» на початок звітнього місяця.

Таблиця 3.16

Виписка з Балансу підприємства «Дон Маре» на початок звітнього місяця

Актив	Сума	Пасив	Сума
Основні засоби	32 600	Статутний капітал	45 000
Виробничі запаси	12 590	Прибуток	8 600
Незавершене виробництво	27 400	Кредити банків	20 000
Грошові кошти	5 200	Розрахунки з оплати праці	4 190
Разом	?	Разом	?

На підприємстві здійснено шість господарських операцій:

1. Відпущено у виробництво для виготовлення продукції сировини на суму 5 100 грн.

Ця операція викличе ___ залишку матеріалів та ___ витрат виробництва на ___ грн. Валюта балансу складе ___.

2. За рішенням засновників частину прибутку спрямовано на поповнення статутного капіталу - 5 000 грн.

Друга операція викличе ___ статутного капіталу й одночасно прибутку на ___ грн. Валюта балансу складе ___.

3. Надійшли від засновників нові основні засоби в рахунок збільшення статутного капіталу на 12 500 грн.

Третя операція викличе ___ основних засобів і одночасно статутного капіталу на ___ грн. При цьому валюта балансу складе ___.

4. Виплачена працівникам та службовцям заробітна плата з каси підприємства в сумі 3 890 грн.

Четверта операція викличе ___ залишку коштів у касі й одночасно ___ заборгованості перед працівниками та службовцями із заробітної плати в сумі ___ грн. Валюта балансу за активом та пасивом складе ___.

5. Отримано на поточний рахунок у банку короткостроковий кредит банку строком на 6 місяців.

П'ята операція викличе ___ грошових коштів на поточному рахунку в банку та одночасно ___ кредиторської заборгованості за розрахунками з банком.

6. Отримано на поточний рахунок у банку внесок у капітал від засновника підприємства.

Шоста операція викличе ___ грошових коштів на поточному рахунку в банку та одночасно ___ капіталу.

Зміни, викликані наведеними господарськими операціями, відобразимо в табл. 3.17.

Зміни у структурі Балансу

Актив			Пасив		
Склад майна	Початковий залишок	Його зміни	Склад джерел	Початковий залишок	Його зміни
Основні засоби			Статутний капітал		
Виробничі запаси			Прибуток		
Незавершене виробництво			Кредити банків		
Грошові кошти			Розрахунки з оплати праці		
Разом			Разом		

Завдання 11.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Potato house» є виробником продовольчих товарів. Підприємство має добре налагоджену роздрібну збутову мережу на території України.

Протягом звітного періоду на підприємстві було здійснено низку господарських операцій. У табл. 3.18 наведено господарські операції та їх вплив на Баланс підприємства.

Необхідно перевірити, чи правильно відображено вплив господарських операцій на Баланс підприємства «Potato house».

Таблиця 3.18

Господарські операції ТОВ «Potato house»

№ з/п	Зміст господарської операції	Вплив на	
		активи	пасиви
1	Отримано сировину для виготовлення продукції від постачальників - резидентів України	+	+
2	Видано простий вексель у погашення заборгованості постачальникам	+	-
3	Готова продукція передана з цеху на склад	+ -	
4	Грошові кошти з каси підприємства здано на поточний рахунок у банку	+ -	
5	Видана заробітна плата робітникам підприємства		+ -
6	Отримана орендна плата за наступні 3 місяці	+	+
7	Отримано офісні меблі від виробника	+	-
8	Видано грошові кошти з каси підприємства під звіт головному бухгалтеру на придбання бланків	+ -	
9	Утримано із заробітної плати внески у фонди соціального страхування	-	-
10	Сплачено з поточного рахунку в банку за підписку на періодичні видання ВД «Фактор» на наступний квартал		+ -
11	Перераховано в бюджет податки та збори	-	-

12	Відпущено сировину зі складу для виробництва продукції підприємства	+-	
----	---	----	--

Завдання 12

Закрите акціонерне товариство «Одеський консервний завод» є вітчизняним виробником соків та соковмісних напоїв. Підприємство відоме своєю продукцією не лише в Україні, а й у країнах близького зарубіжжя. У кінці кожного звітної періоду підприємство має складати фінансову звітність. Протягом звітної періоду ЗАТ «Одеський консервний завод» були здійснені господарські операції, що наведені в табл. 3.19.

Таблиця 3.19

Господарські операції ЗАТ «Одеський консервний завод»

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	2	3
1	Отримано яблука від вітчизняного постачальника. Рахунок постачальника не оплачено	3 270
2	Видана заробітна плата робітникам підприємства	11 000
3	Нарахована заробітна плата робітникам, що займаються виготовленням продукції	7 900
4	Утримано із заробітної плати робітників податок з доходів фізичних осіб	965
5	Відвантажено готову продукцію покупцям у рахунок отриманих раніше авансів	12 200
6	За рахунок прибутку поповнено резервний капітал	1 200
7	З поточного рахунку перераховано кошти в погашення заборгованості у бюджет	5 300
8	Отримано довгострокову позику банку	30 000
9	Надійшло паливо від постачальників паливно - мастильних матеріалів. Рахунок не оплачений	1 420
10	Оплачено рахунок постачальника за отримане паливо	1 420
11	Безкоштовно отримано об'єкт основних засобів	2 540
12	З поточного рахунку в банку погашено частину довгострокового кредиту	5 000
13	Придбані миючі засоби підзвітною особою	80
14	Погашено заборгованість підзвітній особі за придбані миючі засоби	80
15	Утримано із зарплати працівників відрахування до Пенсійного фонду	561
16	Від постачальника отримані різні матеріали. Рахунок постачальників не оплачено	6 120
17	Оплачено рахунок постачальника за матеріали	8 100
18	З поточного рахунку перераховано внески до Пенсійного фонду	500
19	Нараховані дивіденди акціонерам	3 270
20	З поточного рахунку погашено заборгованість учасникам з нарахованих дивідендів	9 570
21	Виданий вексель у погашення заборгованості постачальнику	8 600
22	З поточного рахунку оплачено раніше виданий вексель	8 600

23	Віднесена на витрати основного виробництва вартість використаного палива	1 130
24	Відпущено яблука у виробництво	6 770
25	Оприбуткована на склад готова продукція з основного виробництва	45 600

Необхідно:

на підставі наведених даних у табл. 3.20 скласти бухгалтерський баланс підприємства на початок звітної періоду;

визначити показник валюти балансу на початок звітної періоду; відобразити зміни в балансі, що викликані наведеними в табл. 3.19 господарськими операціями;

скласти баланс підприємства на кінець звітної періоду, використовуючи баланс на початок звітної періоду та відомості про зміни в його статтях;

визначити валюту балансу на кінець звітної періоду. У табл. 3.20 наведено залишки на бухгалтерських рахунках на кінець минулого звітної періоду.

Таблиця 3.20

Виписка з Балансу ЗАТ «Одеський консервний завод» на кінець минулого звітної періоду

№ з/п	Майно підприємства та джерела його формування	Сума, грн
1	2	3
1	Статутний капітал	245 900
2	Сировина і матеріали	46 600
3	Поточні зобов'язання перед бюджетом	8 700
4	Поточні зобов'язання з оплати праці	12 700
5	Додатково вкладений капітал	4 000
6	Нематеріальні активи:	
	залишкова вартість	40 740
	первісна вартість	?
	накопичена амортизація	8 100
7	Забезпечення виплат персоналу	3 620
8	Дебіторська заборгованість за майно, що знаходиться у фінансовій оренді	1 750
9	Резервний капітал	6 700
10	Короткострокові векселі видані	4 800
11	Заборгованість за авансами, отриманими від покупців у рахунок майбутньої поставки товарів	20 330
12	Будівлі і споруди:	
	залишкова вартість	?
	первісна вартість	43 100
	знос	15 500
13	Вилучений капітал	6 200
14	Поточні зобов'язання за розрахунками за ЄСВ:	3180
15	Незавершене виробництво	135 800
16	Наявність коштів у касі підприємства	11 560

17	Наявність грошових коштів у банку	9 200
18	Поточні зобов'язання учасникам за дивідендами	6 300
19	Нерозподілений прибуток	12 100
20	Автотранспорт, машини та обладнання:	
	залишкова вартість	19 700
	первісна вартість	28 360
	знос	?
21	Поточні фінансові інвестиції	4 100
22	Незавершене будівництво	18 100
23	Готова продукція	68 350
24	Довгострокові кредити банку	23 000
25	Витрати майбутніх періодів	1 640
26	Кредиторська заборгованість постачальникам за отриману сировину	37 460
27	Доходи майбутніх періодів	2 550

Завдання 13

Харківська кондитерська фабрика «Європоль» - резидент України - є виробником кондитерських виробів, що відомі не тільки в Україні, а й за її межами. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» усі підприємства, що зареєстровані в Україні, мають вести бухгалтерський облік, складати фінансову звітність і надавати її в контролюючі органи та користувачам за їх вимогою.

Головний бухгалтер Харківської кондитерської фабрики «Європоль» надав інформацію про ресурси підприємства та джерела їх утворення на кінець минулого звітного періоду (табл. 3.21).

У поточному звітному періоді ХКФ «Європоль» були здійснені господарські операції, що наведені в табл. 3.22.

Необхідно:

згрупувати господарські засоби Харківської кондитерської фабрики «Європоль» за ресурсами та джерелами їх утворення, склавши баланс на останній день поточного звітного періоду;

визначити вплив кожної з наведених у табл. 3.22 операцій на бухгалтерський баланс та вказати тип операцій у табл. 3.23;

скласти баланс підприємства на кінець звітного періоду, використовуючи баланс на початок звітного періоду та відомості про зміни в його статтях.

Таблиця 3.21

Виписка з Балансу ХКФ «Європоль»

№ з/п	Засоби підприємства та джерела їх утворення	Сума, тис. грн
1	Будівлі виробничих цехів фабрики	132 650
2	Тара та тарні матеріали	7 300
3	Готова продукція на складах підприємства	36 245
4	Дебіторська заборгованість за відвантажену готову продукцію	16 520
5	Короткострокові позики банку	12 000

6	Статутний капітал	200 000
7	Столи та шафи	14 100
8	Розрахунки з працівниками підприємства з оплати праці	41 600
9	Автомобілі та транспортні засоби	56 900
10	Бензин та нафтопродукти	7 200
11	Запасні частини до виробничого обладнання	5 340
12	Запаси борошна на складі	16 740
13	Нерозподілений прибуток підприємства	12 000
14	Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками	27 450
15	Грошові кошти в касі підприємства	895
16	Заборгованість підзвітних осіб	240
17	Незавершене виробництво	16 600
18	Грошові кошти на поточному рахунку в банку	5 100
19	Заборгованість з розрахунків з органами соціального страхування	2 770
20	Аванси, отримані від покупців	19 300
21	Заборгованість за виданими векселями	710

Таблиця 3.22

Господарські операції ХКФ «Європоль»

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Відпущено зі складу борошно у виробництво	3 200
2	Видано з каси підприємства грошові кошти працівнику ПКФ «Попелюшка» на відрядження	600
3	Оприбутковано безоплатно отриманий станок для виробництва та випікання тістечок	2 800
4	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку в національній валюті	45 000
5	Отримані в касу грошові кошти з розрахункового рахунку банку для виплати заробітної плати	41 600
6	Виплачено заробітну плату робітникам підприємства	40 600
7	Отримані штучні барвники для виробництва кондитерських виробів від підзвітних осіб	380
8	Отримано від вітчизняного постачальника ТОВ «Ласунка» цукор та заварний крем	11 500
9	Погашено частину заборгованості постачальникам за отримані сировину та матеріали	9 000
10	Відвантажено покупцям готову продукцію в рахунок погашення раніше отриманих авансів	15 600

Таблиця 3.23

Зразок таблиці для виконання завдання

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Тип господарських операцій	Статті Балансу
1				
2				
3				

Завдання 14

У табл. 3.24 необхідно показати вплив наведених операцій на баланс, використовуючи «↑» для позначення збільшення, «↓» для позначення зменшення і «—» для позначення відсутності впливу відповідних показників.

Таблиця 3.24

Реєстраційний журнал

№ з/п	Зміст господарської операції	Вплив на:			
		активи	зобов'язання	капітал	валюту балансу
1	Сплачено кредитору 700 грн готівкою				
2	Придбано прилади за 2 000 грн з оплатою готівкою				
3	Придбано товари в кредит на суму 275 грн				
4	Власник вніс ще 500 грн готівкою в рахунок поповнення статутного капіталу				
5	Надійшла позика від банку в розмірі 2 000 грн				
6	Від дебітора надійшла готівка - 50 грн				
7	Покупець повернув товари на суму 80 грн				
8	Придбано торговельне приміщення за 5 000 грн з оплатою з поточного рахунку				
9	Придбано в кредит автофургон за 500 грн				
10	Виплачено аванс готівкою в розмірі 1 000 грн фірмі "Імпульс"				
11	Придбано товари на 150 грн з оплатою з поточного рахунку				
12	Власник вніс в касу підприємства додатково 5 000 грн				
13	Повернено постачальнику товари на суму 60 грн				
14	Придбано товари на 220 грн в кредит				
15	Власник вилучив 100 грн готівкою на свої потреби				
16	Сплачено кредитору 190 грн з поточного рахунку				

Завдання 15

До якого розділу активу чи пасиву слід віднести наступні показники:

Таблиця 3.25

Показники балансу підприємства

№ з/п	Показники балансу підприємства	Розділи	
		активу	пасиву
1	грошові кошти в касі підприємства;	Пр	-
2	заборгованість підприємства перед пенсійним фондом;	-	Шр
3	вартість основних засобів;		
4	нерозподілений збиток		
5	виробничі запаси;		
6	нерозподілений прибуток		
7	витрати майбутніх періодів;		
8	пайовий капітал;		
9	збиток;		
10	доходи майбутніх періодів;		
11	заборгованість підприємства перед постачальником;		
12	внески учасників підприємства		
13	необоротні активи та групи вибуття		
14	неоплачений капітал		
15	векселя видані		
16	додаткове пенсійне забезпечення		
17	Векселя одержані		
18	дооцінка активів		
19	емісійний дохід		
20	страхові резерви		
21	заборгованість матеріально відповідальної особи за заподіяні збитки.		
22	короткострокові позики банку;		
23	цільове фінансування		
24	МШП;		
25	статутний капітал		

ТЕМА 4. СИСТЕМА РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення поняття рахунків бухгалтерського обліку як елементу його методу.
2. У чому полягає принцип відкриття рахунків і чому рахунок має дві частини: дебет і кредит?
3. Яку будову мають рахунки бухгалтерського обліку?
4. Як поділяються рахунки по відношенню до балансу?
5. Яка схема записів господарських операцій на активних рахунках?
6. Яка схема записів господарських операцій на пасивних рахунках?
7. Дайте визначення поняття активно-пасивного рахунку. Яка схема записів господарських операцій на активно-пасивних рахунках?

8. Чому активні рахунки відрізняються від пасивних?
9. Що означають терміни «дебет» і «кредит» рахунку?
10. Як визначається кінцеве сальдо на активних і пасивних рахунках?
11. Для чого потрібні позабалансові рахунки?
12. Назвіть методикку складання бухгалтерських проводок?
13. Дайте визначення подвійного запису як елементу методу бухгалтерського обліку.
14. У чому полягає різниця у визначенні кінцевого сальдо в активних і пасивних рахунках?
15. У чому полягає значення подвійного запису?
16. Дайте визначення кореспонденції рахунків.
17. В чому сутність контирування?
18. Дайте визначення простої і складної бухгалтерської проводки.
19. З якою метою складається реєстраційний журнал господарських операцій?
20. Дайте визначення понять «синтетичні» і «аналітичні рахунки», «субрахунки».
21. З якою метою на підприємстві організовується синтетичний і аналітичний облік?
22. Дайте визначення дебетових і кредитових оборотів на рахунку.
23. Розкрити взаємозв'язок між синтетичним і аналітичним обліком.
24. Яке призначення синтетичного і аналітичного обліку?
25. Дайте характеристику синтетичних і аналітичних рахунків.
26. У чому полягає контрольна функція аналітичного обліку?
27. Дайте визначення оборотної відомості за синтетичними рахунками та оборотної відомості за аналітичними рахунками і сформулюйте їх призначення.
28. Поясніть рівність підсумків граф оборотної відомості. Які можливі помилки?
29. У чому полягає сутність шахового принципу побудови оборотних відомостей?
30. У чому полягає контрольна функція оборотних відомостей?
31. Які особливості перенесення сум кінцевих залишків з оборотної відомості за синтетичними рахунками в бухгалтерський баланс?
32. Розкрийте взаємозв'язок між балансом і рахунками.
33. Яке практичне значення має класифікація рахунків?
34. Що відображає класифікація рахунків за економічним змістом?
35. Наведіть приклади рахунків: господарських коштів; джерел коштів; господарських процесів та їх результатів .
36. Як класифікують рахунки бухгалтерського обліку за структурою і призначенням?
37. Наведіть приклади рахунків: основних і регулюючих; контрарних; фінансово-результативних.
38. Що відображається на балансових рахунках?
39. Що таке План рахунків? За якою ознакою в ньому згруповано рахунки?
40. Поясніть структуру коду бухгалтерського рахунку.

Практичні завдання

Завдання 1

На підставі даних для виконання завдання визначити активні та пасивні рахунки.

Дані для виконання:

1) земельні ділянки; 2) тварини; 3) паливо; 4) розрахунки з підзвітними особами; 5) короткострокові векселі одержані; 6) довгострокові позики; 7) сировина й матеріали; 8) малоцінні та швидкозношувані предмети; 9) статутний капітал; 10) нерозподілений прибуток; 11) цільове фінансування і цільові надходження, 12) виробництво; 13) каса; 14) готова продукція; 15) розрахунки за виплатами працівникам; 16) розрахунки за податками й платежами; 17) резервний капітал; 18) розрахунки з постачальниками та підрядниками; 19) доходи майбутніх періодів; 20) бібліотечні фонди; 21) довгострокові векселі видані; 22) знос основних засобів; 23) капітальне будівництво; 24) довгострокові біологічні активи; 25) витрати майбутніх періодів; 26) розрахунки за претензіями; 27) інвестиційна нерухомість; 28) гудвіл; 29) нематеріальні активи; 30) розрахунки з покупцями та замовниками; 31) товари.

Завдання 2

Необхідно, користуючись правилами складання бухгалтерських записів, скласти бухгалтерські проведення за наведеними господарськими операціями та вказати тип господарської операції.

Правила складання бухгалтерських записів

1. Визначити об'єкти обліку, на яких відбулися зміни під впливом господарської операції.

2. Вибрати відповідні їм синтетичні рахунки, визначити структуру їх щодо балансу (активний, пасивний).

3. Відобразити на рахунках операцію методом подвійного запису

Дані для виконання:

1. Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку.
2. Одержано в касу з поточного рахунку грошові кошти.
3. Видано з каси грошові кошти під звіт на господарські витрати.
4. Прийняті в касу залишки підзвітних сум.
5. Надійшли від постачальників матеріали.
6. Відпущено на виробництво зі складу матеріали.
7. Перераховано з поточного рахунку: заборгованість постачальникам за матеріали; податок на прибуток; ПДВ до бюджету.
8. Збільшення статутного капіталу за рахунок резервного капіталу.
9. Виплачено з каси заробітну плату працівникам підприємства.
10. Отримано на поточний рахунок кошти від дебіторів.
11. Придбано підзвітною особою паливо.
12. Оприбутковано з виробництва готову продукцію.

13. Утримано з нарахованої заробітної плати податок з доходів фізичних осіб.
14. Погашено заборгованість перед фондом соціального страхування з поточного рахунку.
15. Придбано будівельні матеріали за готівку.
16. Повернуто з основного виробництва на склад невикористані сировину та матеріали.
17. Передані малоцінні та швидкозношувані предмети на виробництво продукції.
18. Одержані в касу з поточного рахунку грошові кошти на виплату авансів робітникам на відрядження.
19. Невиплачену заробітну плату переведено на депонент.
20. Отримано аванс від покупця.
21. Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення.
22. Надійшла на поточний рахунок у банку від покупців виручка за реалізовану продукцію.
23. Оприбутковано безоплатно основні засоби.
24. Погашено заборгованість за придбані товари.
25. Нараховані відсотки за короткостроковим кредитом банку.
26. Оприбутковані на склад напівфабрикати, випущені основним виробництвом.
27. Нарахована заробітна плата:
робітникам основного виробництва;
робітникам, що обслуговують виробничий процес;
працівникам адміністративних підрозділів.
28. Прийнято товарно-матеріальні цінності на відповідальне зберігання.
29. Кредиторська заборгованість постачальнику погашена за рахунок короткострокової позики банку.

Завдання 3

1. Відкрити рахунки за даною в табл. 4.1 формою і, записати наведені в табл. 4.2 суми залишків відповідно за дебетом або кредитом рахунку. Схеми побудови активного та пасивного рахунків наведено на рис. 4.1, 4.2.
2. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій, наданих у табл. 4.3. Установити кореспонденцію рахунків за кожною з них, користуючись Планом рахунків. Підрахувати загальну суму за журналом реєстрації.
3. Записати господарські операції на рахунках методом подвійного запису.
4. Користуючись наведеною на рис. 4.3, 4.4 схемою визначення кінцевого сальдо, підрахувати за кожним рахунком дебетові та кредитові обороти, вивести сальдо на кінець місяця.

5. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками (табл. 4.4).
6. Скласти бухгалтерський баланс на 31 березня за діючою формою.
7. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій за наведеною в табл. 4.5 формою.

Таблиця 4.1

Рахунок _____
(назва синтетичного рахунку)

№ операції	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове		
	Оборот за місяць		
	Сальдо кінцеве		

Таблиця 4.2

Дані статей балансу підприємства на 1 березня 20XX р.

№ з/п	Статті балансу	Сума, в грн	
		актив	пасив
1	Основні засоби (первісна вартість)	850 000	
2	Сировина й матеріали	50 000	
3	Паливо	4 000	
4	Незавершене виробництво	8 000	
5	Готова продукція	6 000	
6	Каса в національній валюті	100	
7	Поточний рахунок у національній валюті	70 000	
8	Розрахунки з іншими дебіторами	2 000	
9	Статутний капітал		942 000
10	Короткострокові позики		10 000
11	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		23 000
12	Розрахунки за виплатами працівникам		9 000
13	Розрахунки з іншими кредиторами		1 000
14	Нерозподілений прибуток		5 100
	Усього	990 100	990 100

Дт	Активний рахунок (найменування)	КТ
Початкове сальдо		
Збільшення +	Зменшення □	
Оборот дебетовий		Оборот кредитовий
Кінцеве сальдо		

Рис. 4.1. Схема побудови активного рахунку

ДТ	Пасивний рахунок (найменування)	КТ
		Початкове сальдо
Зменшення □		Збільшення +
Оборот дебетовий		Оборот кредитовий
		Кінцеве сальдо

Рис. 4.2. Схема побудови пасивного рахунку

Таблиця 4.3

Господарські операції за березень звітнього року

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, в грн	
		часткова	загальна
1	2	3	4
1	Надійшли безкоштовно основні засоби		25 000
2	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку		5 000
3	Надійшли на склад від постачальників матеріали (гроші не сплачені)		10 000
4	Відпущено на виробництво матеріали зі складу		40 000
5	Витрачено паливо на технологічні потреби основного виробництва		3 000
6	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва		15 000
7	Отримано в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати		20 000
8	Видано з каси заробітну плату робітникам і службовцям		18 000
9	Невиплачена заробітна плата депонована		2 000
10	Здана до складу з виробництва готова продукція		6 000
11	Отримано до каси на господарські витрати		200
12	Видано з каси О. А. Гордієнко під звіт на господарські витрати		180
13	Придбані О. А. Гордієнко матеріали		160
14	Прийняті в касу залишки підзвітних сум		20
15	Випущені з виробництва й оприбутковані на склад напівфабрикати		3 000

16	Перераховано з поточного рахунку на погашення заборгованості:		
	а) постачальникам	20 000	
	б) банку на погашення позики	13 000	
	в) різним кредиторам	1 000	34 000
17	Отримано на поточний рахунок від дебіторів у погашення заборгованості		1 000

Таблиця 4.4

Оборотна відомість за синтетичними рахунками

Код рахунку	Назва рахунку	Сальдо на 01.03.20__р.		Обороти за місяць		Сальдо на 31.03.20__р.	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	Разом						

Таблиця 4.5

Журнал реєстрації господарських операцій за березень 20__р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, в грн		Кореспонденція рахунків	
		часткова	загальна	Дебет	Кредит

Кінцеве сальдо = Початкове сальдо + Дебетовий оборот — Кредитовий оборот

Рис. 4.3. Визначення кінцевого сальдо активного рахунку

Кінцеве сальдо = Початкове сальдо + Кредитовий оборот — Дебетовий оборот

Рис. 4.4 Визначення кінцевого сальдо пасивного рахунку

Завдання 4

Розкрити зміст господарських операцій на підставі наданих у табл. 4.6 кореспонденцій рахунків.

Наприклад, бухгалтерське проведення: дебет рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті» і кредит рахунку 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті» - 500 000 грн.

Відповідь: операція відображає надходження на поточний рахунок підприємства короткострокового кредиту банку. У результаті даної операції

збільшилась сума коштів на поточному рахунку та збільшилась заборгованість банку за кредитом.

Таблиця 4.6

Кореспонденція рахунків

№ з/п	Код і назва рахунку, субрахунку		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1	301 «Каса в національній валюті»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	400
2	23 «Виробництво»	131 «Знос основних засобів»	30 000
3	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	301 «Каса в національній валюті»	600
4	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	60 «Короткострокові кредити банку»	5 000
5	201 «Матеріали»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	2 000
6	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	2 000
7	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	3 000
8	92 «Адміністративні витрати»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	2 000
9	23 «Виробництво»	25 «Напівфабрикати»	1 210
10	23 «Виробництво»	207 «Запасні частини»	825
11	2	3	4
11	661 «Розрахунки за заробітною платою»	301 «Каса в національній валюті»	1500
12	26 «Готова продукція»	23 «Виробництво»	40 000
13	65 «Розрахунки за страхуванням»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	800
14	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	900
15	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	3000
16	91 «Загальновиробничі витрати»	201 «Матеріали» 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	700 900
17	661 «Розрахунки за заробітною платою»	662 «Розрахунки з депонентами»	400
18	024 «Товари, прийняті на комісію»		3 500
19	23 «Виробництво»	91 «Загальновиробничі витрати»	1 600
20		01 «Орендовані необоротні активи»	15 000
21	28 «Товари»	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	2500
22	92 «Адміністративні витрати»	201 «Сировина і матеріали»	600
23	661 «Розрахунки за заробітною платою»	24 «Брак у виробництві»	300

24	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	1000
25	24 «Брак у виробництві»	201 «Матеріали»	650
26	641 «Розрахунки за податками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	120
27	301 «Каса в національній валюті»	375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків»	700
28	93 «Витрати на збут»	209 «Інші матеріали»	900
29	23 «Виробництво»	24 «Брак у виробництві»	450

Завдання 5

На підставі даних балансу ТОВ «Альфа» (табл. 4.7) відкрити схеми синтетичних та аналітичних рахунків і записати в них початкові залишки. Схеми аналітичних рахунків відкрити до субрахунку «Розрахунки з підзвітними особами» за формою табл. 4.8.

1. За господарськими операціями, що наведені в табл. 4.9, скласти кореспонденцію рахунків і записати їх у журнал реєстрації господарських операцій, підрахувати загальну суму.

2. Записати господарські операції на рахунки синтетичного й аналітичного обліку. Підрахувати за рахунками обороти і залишок на 31 березня.

3. Скласти оборотні відомості за синтетичними та аналітичними рахунками (табл. 4.10).

5. Звірити підсумкові дані і скласти баланс на 31 березня 20__ року.

Таблиця 4.7

Дані статей балансу ТОВ «Альфа» на 1 березня 20__ року

№ з/п	Назва статті	Сума, грн
1	Основні засоби	130 000
2	Матеріали	31 000
3	Незавершене виробництво	3 000
4	Розрахунки з підзвітними особами (дебет)	201
5	Каса	200
6	Поточний рахунок у національній валюті	2 000
7	Статутний капітал	139 389
8	Нерозподілений прибуток	15 000
9	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	7 000
10	Розрахунки за виплатами працівникам	5 000
11	Розрахунки з підзвітними особами (кредит)	12
	Разом	166 401

Залишки за незакінченими розрахунками з підзвітними особами: начальник цеху А. А. Фоменко - залишок авансу 6 грн; товаровознавець М. М. Ігнатенко - аванс на службове відрядження 195 грн; експедитор В. В. Оніщенко - перевитрата за авансовим звітом 12 грн.

Таблиця 4.8

Рахунок _____
(назва аналітичного рахунку)

№ операції	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове		
	Оборот за місяць		
	Сальдо кінцеве		

Таблиця 4.9

Господарські операції ТОВ «Альфа» за березень 20__ року

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Звіт касира за 5 березня. Отримано до каси з поточного рахунку на господарські потреби	180
2	Звіт касира за 7 березня. Видано під звіт: А.А. Фоменко на господарські потреби - 150 грн, А.В. Онищенко перевитрату за авансовим звітом - 12 грн. Разом	162
3	Виписка з поточного рахунку. Списано за платіжним дорученням №15 відділу зв'язку для переказу в м. Київ товарознавцю М. М. Ігнатенко під звіт у зв'язку з продовженням відрядження	135
4	Авансовий звіт А. А. Фоменко. Витрачено на виробничі потреби	123
5	Звіт касира за 14 березня. Одержано від А. А. Фоменко, залишок за авансовим звітом - 33 грн, за чеком на господарські витрати - 360 грн. Разом	393
6	Звіт касира за 15 березня. Видано під звіт: А. А. Фоменко на господарські потреби - 90 грн; В. В. Онищенко на транспортні витрати - 240 грн. Разом	330
7	Авансові звіти. Списуються витрачені суми на виробничі потреби за звітами: М. М. Ігнатенко - 345 грн, А. А. Фоменко - 75 грн, В. В. Онищенко - 231 грн. Разом	651
8	Звіт касира за 29 березня. Надійшло від А. А. Фоменко залишок за авансовим звітом	15
9	Звіт касира за 30 березня. Внесено на поточний рахунок	90

Таблиця 4.10

Оборотна відомість аналітичного обліку _____
до синтетичного рахунку за 20_ р.

Аналітичні рахунки	Сальдо на _____		Оборот за _____		Сальдо на _____	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
Разом						

Завдання 6

Знайти помилки в наведеній класифікації рахунків бухгалтерського обліку відносно балансу (табл. 4.11).

Таблиця 4.11

Класифікації рахунків бухгалтерського обліку

Активні рахунки	Пасивні рахунки
Гудвіл; предмети прокату; основні засоби; знос необоротних активів; довгострокові векселі видані; довгострокові біологічні активи; розрахунки за податками й платежами; розрахунки з різними дебіторами; виробництво; запасні частини; розрахунки з підзвітними особами; резервний капітал; рахунки в банках; нематеріальні активи; готова продукція; розрахунки з учасниками; поточні фінансові інвестиції	Малоцінні та швидкозношувані предмети; розрахунки за страхуванням; торгова націнка; короткострокові позики; доходи майбутніх періодів; вилучений капітал; витрати майбутніх періодів; статутний капітал; паливо; розрахунки з оплати праці; інші довгострокові зобов'язання

Завдання 7

За наведеними даними господарських операцій з придбання матеріалів, палива, малоцінних і швидкозношуваних предметів (МШП), з виробництва продукції та реалізації готової продукції (табл. 4.12) скласти кореспонденцію рахунків. Записати їх у журнал реєстрації господарських операцій. Де необхідно, визначити суми операцій, використовуючи при розрахунку наступні дані:

початкове сальдо: на рахунку 23 «Виробництво» - 8 000 грн;
на рахунку 26 «Готова продукція» - 7 000 грн.

Таблиця 4.12

Перелік господарських операцій за січень 20__р.

№ з/п	Зміст операцій	Сума, грн
1	2	3
ОБЛІК ПРОЦЕСУ ПОСТАЧАННЯ		
1	Оприбутковано на склад від постачальника за покупними цінами:	
	матеріали	26 000
	паливо	4 000
2	Відображено податковий кредит за ПДВ (суму визначити)	
3	Прийняті до оплати рахунки постачальників за транспортування (ТЗВ):	
	матеріалів	350
	палива	150
4	Відображено податковий кредит за ПДВ (суму визначити)	
5	Оплачено постачальнику з поточного рахунку банку за матеріали і паливо (суму визначити)	

6	Оплачено постачальнику з поточного рахунку за транспортування матеріалів та палива (суму визначити)	
7	Оприбутковано малоцінні і швидкозношувані предмети, виявлені в ході інвентаризації	200
ОБЛІК ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ		
8	Списані на виробництво готової продукції: матеріали паливо	24 000 1 000
9	Нарахована заробітна плата основним виробничим працівникам	15 000
10	Нараховано відрахування Єдиного соціального внеску від заробітної плати основних виробничих працівників (суми визначити 37 %)	
11	Нараховано амортизацію основних засобів, які використовувалися у виробництві	1 000
12	Нараховано премії виробничим робітникам	600
13	Здані на склад заощаджені у виробництві матеріали	300
14	Списано фактичну виробничу собівартість виготовлених напівфабрикатів власного виробництва	700
15	Виявлено нестачі незавершеного виробництва понад норми природного збитку (на момент виявлення не встановлено винної особи)	300
16	Оприбуткована на склад готова продукція за фактичною собівартістю (суму визначити)	
ОБЛІК ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ		
17	Відвантажено продукцію покупцям і відображено дохід від реалізації	79 200
18	Відображено податкове зобов'язання за ПДВ у складі вартості відвантаженої продукції	13 200
19	Списано собівартість реалізованої готової продукції	48 400
20	Собівартість реалізованої готової продукції віднесена на фінансовий результат (суму визначити)	
21	Дохід від реалізації готової продукції віднесений на фінансовий результат (суму визначити)	
22	Отримано на поточний рахунок грошові кошти за реалізовану продукцію	79 200

Завдання 8

Необхідно:

Вибрати правильний варіант кореспонденції рахунків наведених в табл. 4.12 господарських операцій.

Таблиця 4.12

Перелік господарських операцій

1	Дані для виконання	Сума, грн.	Варіант відповіді	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6
1	Оплачено з поточного рахунку в банку постачальникам за одержані матеріали	1500	1	685	311
			2	631	311
			3	631	301
			4	201	311

			5	201	301
2	Нарахована заробітна плата робітникам за виготовлення кондитерських виробів	12000	1	91	661
			2	23	661
			3	26	661
			4	10	661
			5	92	661
3	Нарахована заробітна плата начальнику цеха	2500	1	23	661
			2	90	661
			3	91	661
			4	92	661
			5	661	23
4	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства	14000	1	301	66
			2	66	301
			3	311	301
			4	66	311
			5	372	301
5	Одержано в касу готівку з поточного рахунку для виплати заробітної плати	14000	1	301	60
			2	301	66
			3	311	66
			4	301	311
			5	311	301
6	Видано гроші з каси в підзвіт менеджеру на відрядження	500	1	64	301
			2	301	311
			3	372	301
			4	66	301
			5	63	301
7	Надійшли від постачальників і оприбутковані на склад матеріали за фактичною собівартістю	1800	1	20	685
			2	10	631
			3	631	20
			4	20	311
			5	20	631
8	Відпущені зі складу і витрачені матеріали за обліковими цінами на виробництво продукції «А» і «Б»	3000	1	26	201
			2	90	201
			3	91	201
			4	23	201
			5	92	201
9	Оприбутковано готову продукцію на склад	40000	1	26	91
			2	26	90
			3	26	23
			4	26	92
			5	20	23
10	Надійшли кошти за реалізовану продукцію на поточний рахунок	50000	1	30	36
			2	311	37
			3	311	36
			4	311	63
			5	311	26
11	Зараховано короткострокову		1	311	301

Таблиця 4.15

Форма аналітичного рахунку до рахунків 361, 372, 631, 685

Номер операції	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
		Сума, грн	Сума, грн
Залишок на початок			
.....		
.....		
Оборот			
Залишок на кінець			

Таблиця 4.16

**Оборотна відомість з аналітичних рахунків до рахунків ТМЦ
(20,22,26,28)**

Назва аналітичного рахунку	Од вим	Залишок на початок		Обороти за період				Залишок на кінець	
		К-ть	Сума, грн	Надходження		Видаток		К-ть	Сума, грн
				К-ть	Сума, грн	К-ть	Сума, грн		

Таблиця 4.17

Оборотна відомість з аналітичних рахунків розрахунків (372, 361, 631, 685)

Назва аналітичного рахунку	Залишок на початок		Обороти за період		Залишок на кінець	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
.....						
.....						
Разом						

Вихідні дані:

Таблиця 4.18

Залишки за синтетичними рахунками на 1-е число місяця

Код рахунку	Сума, грн	Код рахунку	Сума, грн
10	34 000	40	36 000

131	1 500	44	4 340
201	1 996,5	203	400
601	7 000	301	270
631	1 381,8	661	2924
641	420	311	16 000
651	1 120,7	361	2 020

Таблиця 4.19

Залишки за аналітичними рахунками на 1-е число місяця за синтетичним рахунком 201 «Сировина та матеріали»

Назва матеріалів	Од. вим	Ціна, грн	Кількість	Сума, грн
1 Борошно вищого гатунку	кг	4,8	150	720
2 Дріжджі	кг	5	20	100
3 Яйця	шт	0,51	150	76,5
4 Олія	л	11	100	1 100
Разом				1 996,5

Таблиця 4.20

Залишки за аналітичними рахунками на 1-е число місяця за синтетичним рахунком 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»

Найменування постачальника	Сума, грн
ТОВ «Стожар»	1050
ТОВ «Краплина»	331,8
Разом	1381,8

Таблиця 4.21

Реєстр господарських операцій за місяць

Номер операції	Зміст господарської операції	Сума, грн
1	Оприбутковано від ТОВ «Прометей»: борошна вищого гатунку 1 000 кг олії 50 л	4 800 550
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	?
3	Сплачено заборгованість ТОВ «Стожар» з поточного рахунку у повному обсязі	?
4	На виробництво хліба вищого гатунку було відпущено сировину: борошна 500 кг яєць 80 шт дріжджів 1 кг олії 6 л	? ? ? ?
5	Нараховано заробітну плату робітникам: основного виробництва з ремонту цехового обладнання	4 000 1 800
6	Здійснено відрахування Єдиного соціального внеску від нарахованої зарплати, %	?
7	Відпущено паливо на загальновиробничі потреби	200

8	Списано: розподілені загальновиробничі витрати нерозподілені загальновиробничі витрати	1 900 ?
9	Віднесено нерозподілені загальновиробничі витрати на фінансовий результат	?
10	Здано готову продукцію на склад (НЗВкін =1 000)	?
11	Погашено заборгованість ТОВ «Краплина» з поточного рахунку на 80 %	?

Завдання 10

На підставі наведених в табл. 4.22 господарських операцій визначити кореспонденцію рахунків.

Таблиця 4.22

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1. На поточний рахунок надійшли кошти від покупців		
2. На склад від постачальників оприбутковано паливо		
3. Підзвітною особою внесено в касу залишок невикористаних підзвітних сум		
4. Зі складу відпущено матеріали на цехові потреби (поточний ремонт будівлі цеху)		
5. Оприбутковано на склад готову продукцію		
6. Нарахований знос устаткування цеху		

ТЕМА 5. ДОКУМЕНТАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ОБЛІКОВІ РЕГІСТРИ

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення терміну «документ».
2. Яка мета складання документа бухгалтерського обліку?
3. Охарактеризуйте документацію як елемент методу бухгалтерського обліку.
4. Що таке реквізит документа?
5. Назвати загальні реквізити для всіх документів.
6. Які пред'являються вимоги до оформлення паперових документів?
7. Які документи відносяться до розподільних?
8. Які документи є внутрішніми? Наведіть приклади.
9. Які документи є зовнішніми? Наведіть приклади.
10. Що є підставою для відображення в обліку господарських операцій?
11. Дайте визначення терміну «облікові реєстри».
12. Назвіть форми бухгалтерського обліку, які вживаються в Україні.
13. Суть меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
14. Особливості журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

15. Організація спрощеної форми бухгалтерського обліку. Ким вона може застосовуватися?
16. Які реєстри використовуються при простій формі бухгалтерського обліку?
17. Назвіть реєстри, що вживаються при спрощеній формі бухгалтерського обліку.
18. Скільки журналів містить журнально-ордерна форма бухгалтерського обліку?
19. Назвіть найпопулярнішу форму бухгалтерського обліку.
20. Суть автоматизованої форми бухгалтерського обліку.
21. Особливості документування на підприємствах ресторанного господарства.
22. Документальне оформлення руху сировини і товарів у коморах.
23. Документування руху сировини на виробництві.
24. Документи, якими оформлюється рух товарів у буфетах і дрібнороздрібній мережі.
25. Документування надходження сировини у кондитерських цехах.
26. Документальне оформлення руху сировини у самостійних цехах з виробництва напівфабрикатів.

Практичні завдання

Завдання 1

За початковими даними заповнити закупівельний акт, який наведено в табл. 5.1.

Менеджером ресторану «Гірка» Степановим Олексієм Івановичем на ринку «Центральному», м. Харків, 22 березня 20XX р. було закуплено у Тимошенка Віктора Васильовича (ідентифікаційний номер продавця 2345321678, паспорт серія МН 234565, виданий 14 лютого 1992 р. Краснокутським РВУ МВС України в Харківській області, адреса проживання: смт Краснокутськ, вул. Лугова 34, Краснокутський р-н, Харківська обл.) наступні сільськогосподарські продукти: 9 кг. капусти за ціною 3,50 грн за кг, 15 пучків цибулі зеленої за ціною 4 грн за пучок.

Закупівельний акт затверджено директором Ресторану «Гірка» 22 березня 20XX р.

Завдання 2

За даними про залишки товарів у коморі Кафе «Любава» за лютий 20XX р. заповнити Відомість про залишки товарів на складі (у коморі), форма якої наведено в табл. 5.2.

На 01.02. 20XX р. в коморі №2 були наступні товари:

- крупа рисова, 11 кг, ціна – 7,80 грн за кг;
- капуста, 5 кг., ціна – 3,55 грн за кг;
- свинина, 12 кг., ціна – 45 грн за кг;
- олія соняшникова, 14 л, ціна – 15 грн за л;

- приправа «Куряча», 10 пакетиків, ціна – 3,70 за пакетик;
- борошно, 23 кг, ціна – 6,00 за кг;
- картопля, 55 кг, ціна – 2,60 за кг;
- цукор, 43 кг, ціна – 7,50 за кг;

На 11.02. 20XX р. в коморі №2 були наступні товари:

- крупа рисова, 5 кг, ціна – 7,80 грн за кг;
- капуста, 3 кг, ціна – 3,55 грн за кг;
- свинина, 7 кг., ціна – 45 грн за кг;
- олія соняшникова, 22 л, ціна – 15 грн за л;
- приправа «Куряча», 7 пакетиків, ціна – 3,70 за пакетик;
- борошно, 33 кг, ціна – 6,00 за кг;
- картопля, 25 кг, ціна – 2,60 за кг;
- цукор, 13 кг, ціна – 7,50 за кг;

На 19.02. 20XX р. в коморі №2 були наступні товари:

- крупа рисова, 15 кг, ціна – 7,80 грн за кг;
- капуста, 8 кг, ціна – 3,55 грн за кг;
- свинина, 22 кг., ціна – 45 грн за кг;
- олія соняшникова, 12 л, ціна – 15 грн за л;
- приправа «Куряча», 5 пакетиків, ціна – 3,70 за пакетик;
- борошно, 37 кг, ціна – 6,00 за кг;
- картопля, 15 кг, ціна – 2,60 за кг;
- цукор, 3 кг, ціна – 7,50 за кг;

На 28.02. 20XX р. в коморі №2 були наступні товари:

- крупа рисова, 9 кг, ціна – 7,80 грн за кг;
- капуста, 2 кг, ціна – 3,55 грн за кг;
- свинина, 11 кг., ціна – 45 грн за кг;
- олія соняшникова, 22 л, ціна – 15 грн за л;
- приправа «Куряча», 2 пакетика, ціна – 3,70 за пакетик;
- борошно, 47 кг, ціна – 6,00 за кг;
- картопля, 35 кг, ціна – 2,60 за кг;
- цукор, 27 кг, ціна – 7,50 за кг;

Матеріально-відповідальна особа комори №2 Батирченко Любов Василівна, комору перевіряв Юрченко Олег Борисович.

Завдання 3

В їдальні «Марія» добова потреба в сировині визначається на підставі плану-меню, який є підставою для складання меню для споживачів. 12 травня, 20XX р. завідуючим виробництва Матвієнко Ларисою Вікторівною, до плану-меню ввійшли наступні страви: борщ український, номер страви 189, в кількості 30 порцій за ціною 11,60 грн за порцію; язик заливний, номер страви 169, в кількості 20 порцій за ціною 15,70 грн за порцію; млинці з м'ясом, номер страви 175, в кількості 15 порцій за ціною 8,80 грн за порцію; тюфтелі, номер страви 185, в кількості 25 порцій за ціною 12,40 грн за порцію. На основі вихідних даних заповнити план-меню (табл. 5.3).

Завдання 4

Кондерським цехом ресторану «Магнолія», 22 квітня 20XX р. була виписана вимога до комори №45 на наступні продукти: борошно в/г в кількості 23 кг; масло вершкове в кількості 7 кг; яйця в кількості 60 шт; цукор в кількості 6 кг; масло соняшникове в кількості 3 л. Матеріально-відповідальна особа комори – Павлюченко Віктор Андрійович; завідувач виробництва – Косач Ігор Іванович; директор ресторану «Магнолія» – Кириленко Антоніна Сергіївна. На основі вихідних даних заповнити вимогу до комори (табл. 5.4).

Завдання 5

В ресторані вищого класу «Добриня» страви з кухні відпускаються споживачам за умови наявності у них касових чеків, що підтверджують оплату виробів. Касові чеки в момент їх приймання в роздавальні від відвідувачів і офіціантів сортують за видами страв і використовують для складання акта про реалізацію готових виробів кухні за готівку (табл. 5.5.). 18 травня 20XX р. комісією у складі бухгалтера Кравчук В.І., завідувачем виробництва Марченко А.В., членом бригади виробництва Величко О.А., складено акт, в якому зазначено, що в ресторані було реалізовано: котлет по-київськи, які відносяться до загальних страв у кількості 30 шт, облікова ціна 8,00 грн, торговельна націнка 30%; тюфтелей, які відносяться до замовних страв у кількості 50 шт, ціна фактичної реалізації 3,00 грн, торговельна націнка 30%; шинки, яка відноситься до замовних страв у кількості 30 порцій, облікова ціна виробництва 9,00 грн, торговельна націнка 25%; вареників з картоплею, які було відпущено додому в кількості 7 порцій, ціна фактичної реалізації 6,00 грн, торговельна націнка 35%; салату «Олів'є», який було відпущено додому в кількості 10 порцій, облікова ціна виробництва 5,80 грн, торговельна націнка 35%. Касиром ресторану вищого класу «Добриня» є Авдієнко О.Л., акт затверджено 18 травня 20XX р. керівником ресторану Форменко А.В. На основі вихідних даних заповнити акт про реалізацію готових виробів кухні за готівку (табл. 5.5.).

Завдання 6

На основі вихідних даних заповнити акт про реалізацію і відпуск виробів кухні (табл. 5.6.).

5.03.20XX р. в кафе «Молодіжне» комісією у складі бухгалтера Вавринюк Ю.Ю., завідувачем виробництва Матвійченко В.А., членом бригади Цюпка І.В. було встановлено, що на підприємстві було реалізовано наступні готові кулінарні вироби: зрази, у кількості 45 порцій за обліковими цінами виробництва 6,00 грн за порцію, калькуляційна картка №25, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 25 порцій, структурним підрозділам 20 порцій; осетрина заливна, у кількості 18 порцій за обліковими цінами виробництва 25,00 грн за порцію, калькуляційна картка №36, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 9 порцій, структурним підрозділам 9 порцій; котлет по-київськи, у кількості 60 шт. за обліковими цінами виробництва 8,00 грн за порцію, калькуляційна картка №38, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 45 шт.,

структурним підрозділам 15 шт; стегенця курячі, у кількості 26 порцій за обліковими цінами виробництва 11,00 грн за порцію, калькуляційна картка №39, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 15 порцій, структурним підрозділам 11 порцій; млинці з м'ясом, у кількості 55 порцій за обліковими цінами виробництва 9 грн за порцію, калькуляційна картка №41, в т.ч. за готівковий рахунок у кількості 25 порцій, структурним підрозділам 30 порцій. Торговельна націнка на всі готові кулінарні вироби встановлена на рівні 25%. У вартість страв включено спеції по 0,70 грн на страву, сіль по 0,45 грн на страву. Номер акту – 45; касир підприємства Овдiєнко П.П.; додатки до акту про реалізацію і відпуск виробів кухні: накладні №23,36; забірні листи №13,14,15,16. Акт перевірів бухгалтер підприємства Вавринюк Ю.Ю.

Завдання 7

На основі вихідних даних заповнити акт про продаж і відпуск виробів кухні (табл. 5.7).

На підприємстві «Ресторан «Франческа» на 30 квітня 20XX р. складено акт про продаж і відпуск виробів кухні за наступними даними.

Продано за готівковим розрахунком:

- страв за цінами продажу на 565,00 грн;
- порціонних страв за обліковими цінами на 356,85 грн;
- обідів додому за цінами продажу на 435,00 грн.

Відпущено працівникам підприємства:

- працівникам підприємства за вартістю сировинного набору, акт від 30 квітня 20XX р. за ціною продажу на 345,00 грн.
- у філії і буфети з націнкою 20%, за обліковою ціною на суму 235,00 грн.

Звичайна націнка по підприємству встановлена на рівні 30%, працівникам підприємства на рівні 15%. На приготування страв витрачено спецій 0,1% до обороту за цінами продажу; солі 0,5% до обороту за цінами продажу. Працівники підприємства: завідувач виробництвом – Крупінін В.В., бухгалтер – Мартиненко І.В., касир – Кравецький Я.В., директор – Ярославський М.А.

Завдання 8

Ресторан «Ромашка» має територіально відособлений буфет. Для оформлення відпуску виробів з кухні в буфет складається денний забірний лист, бо відпуск готової продукції відбувається неодноразово протягом дня. 22 травня, 20XX р. завідувачем виробництвом Івановим В.В. були відпущені продавцю буфета Китайченко А.Ф., наступні кулінарні вироби:

- Пиріг з картоплею за ціною 2,50 грн за шт. о 8.00 – 45 шт; о 9.00 – 35 шт; о 11.00 – 40 шт; о 12.00 – 55 шт; о 13.00 – 36 шт; повернено на кухню 20 шт.; код виробу – 234;
- Пиріг з капустою за ціною 2,25 грн за шт. о 8.00 – 25 шт; о 9.00 – 25 шт; о 11.00 – 30 шт; о 12.00 – 45 шт; о 13.00 – 40 шт; повернено на кухню 25 шт.; код виробу – 233.

Керівник ресторану «Ромашка» – Кондратенко Є.В.; головний бухгалтер – Медяник І.О.; денний забірний лист перевірів бухгалтер – Мосейчук В.І.

На основі вихідних даних заповнити денний забірний лист (табл. 5.8).

Завдання 9

В їдальні «Берізка» відпуск страв працівникам підприємства відбувається за абонементами і здійснюється відповідно до меню на відпуск продуктів працівникам закладу (підприємства). 4 лютого 20XX р. кількість працюючих склала 12 чоловік і завідуючим виробництва Ярошенко О.В. було складено наступне меню:

- Борщ по-українськи, номер картки 1, облікова ціна виробника 3 грн. за порцію;

- Омлет, номер картки 2, облікова ціна виробника 4 грн. за порцію;

- Тюфтелі, номер картки 3, облікова ціна виробника 5 грн. за порцію;

- Картопля, номер картки 3, ціна відпуску 1,50 грн. за порцію;

- Чай, номер картки 4, облікова ціна виробника 0,90 грн. за чашку;

- Тістечко «Дубок», номер картки 5, ціна відпуску 1,75 грн. за шт.

На підприємстві діє дисконтна система, за якою працівники оплачують лише 50% вартості страв. Меню затверджено бухгалтером підприємства Грищенко К.В.

На основі вихідних даних заповнити меню на відпуск продуктів працівникам закладу (підприємства) (табл. 5.9).

Завдання 10

В буфеті «Ластівка» працює двоє буфетників на змінній роботі (через день) – Лавриненко В.С. та Кулініченко А.К. 25 березня 20XX р. Лавриненко В.С. здав товари і продукцію Кулініченко А.К., зокрема: стегенця курячі у кількості 18 кг, за ціною 36,00 грн за кг; помідори свіжі у кількості 5 кг, за ціною 18,55 грн за кг; сир «Королівський» у кількості 5,5 кг, за ціною 76,00 грн за кг; масло вершкове у кількості 4,5 кг, за ціною 47,00 грн за кг; борошно в/г у кількості 20 кг, за ціною 5,65 грн за кг. Представник адміністрації – бухгалтер Кривенко О.Ю., номер акту – 24.

На основі вихідних даних заповнити акт про передачу товарів і тари під час зміни матеріально-відповідальної особи (табл. 5.10).

Завдання 11

Ресторан «Омега» має відособлений кондитерський цех, який має окремих матеріально-відповідальних осіб, які відповідають за виготовлення кондитерських виробів. Роботу кондитерських цехів регламентують щоденним плановим завданням з випуску товарів в натуральному виразі. 10 березня 20XX р. завідувач цеху Аванесян В.К. склав наряд-замовлення на виготовлення булки «Шкільної», в якому вказано: номер згідно із збірником рецептур – 811; вага 1 шт. виробу – 100 гр.; замовлено та фактично випущено

– 200 шт.; ціна продажу – 1,75 грн. Бухгалтер Ткаченко В.В. розрахував потребу в сировині, де зазначено, що витрачено наступні продукти: усього борошно – 8 кг, за розрахунком 8 кг., ціна 1 кг. – 6 грн; усього дріжджі – 0,5 кг, за розрахунком 0,5 кг., ціна 1 кг. – 36,00 грн; усього цукор-пісок – 0,24 кг, за розрахунком 0,24 кг., ціна 1 кг. – 8,00 грн; усього сіль – 0,1 кг, за розрахунком 0,120, ціна 1 кг. – 2,50 грн; усього масло вершкове – 0,56 кг, за розрахунком 0,560 кг., ціна 1 кг. – 12,50 грн. Наряд-замовлення затверджено та дозволено відпуск керівником підприємства – Буцьким В.А.; звірено старшим бухгалтером Московичьким А.П.; номер наряду замовлення – 21.

На основі вихідних даних заповнити наряд-замовлення на виготовлення кондитерських та інших виробів (табл. 5.11).

Завдання 12

Ресторан «Асторія» має відособлений кондитерський цех, матеріально відповідальні особи якого щодня складають звіт про рух готових виробів у кондитерських та інших цехах. 14 квітня 20XX р. матеріально-відповідальною особою Геращенко Л.В. завідувачу цеху Шевченко С.І. було здано звіт, в якому було зазначено про рух наступних готових виробів:

- залишок печива «Союзне» на 14.04.20XX р. склав 5 кг, за день було вироблено ще 3 кг., в комору здано 6 кг, іншого відпуску не було, ціна продажу – 22,00 грн;

- залишок рогаликів на 14.04.20XX р. склав 7 шт, за день було вироблено ще 125 шт., в комору здано 90 шт, інший відпуск – 20 шт, ціна продажу – 2,00 грн за шт., вага – 0,400 кг;

- залишок булок з маком на 14.04.20XX р. склав 15 шт, за день було вироблено ще 100 шт., в комору здано 50 шт, інший відпуск – 30 шт, ціна продажу – 2,75 грн за шт., вага – 0,200 кг;

- залишок тістечок «Гламурне» на 14.04.20XX р. склав 5 шт, за день було вироблено ще 85 шт., в комору здано 40 шт, інший відпуск – 40 шт, ціна продажу – 4,85 грн за шт., вага – 0,200 кг;

- залишок тістечок «Бізе» на 14.04.20XX р. склав 12 шт, за день було вироблено ще 55 шт., в комору здано 35 шт, інший відпуск – 10 шт, ціна продажу – 3,65 грн за шт., вага – 0,120 кг;

- залишку пирогів з м'ясом на 14.04.20XX р. не було, за день було вироблено 60 шт., в комору здано 45 шт, інший відпуск – 10 шт, ціна продажу – 3,85 грн за шт., вага – 0,140 кг;

- залишку пирогів з капустою на 14.04.20XX р. не було, за день було вироблено 75 шт., в комору здано 55 шт, інший відпуск – 8 шт, ціна продажу – 2,85 грн за шт., вага – 0,140 кг;

- залишок печива «Бісквітне» на 14.04.20XX р. склав 15 кг, в комору здано 5 кг., інший відпуск – 10 кг., ціна продажу – 32,75 грн за кг.

Додаток документів – 10 шт, бухгалтер підприємства – Симоненко В.В.

На основі вихідних даних заповнити звіт про рух готових виробів у кондитерських та інших цехах (табл. 5.12).

Завдання 13

Ресторан «Надія» здійснює приймання продукції за кількістю та якістю та має постачальника продуктів та товарів з м. Києва. У разі виявлення розбіжностей між фактичною кількістю та кількістю, вказаною в супровідних документах постачальника, або за наявності невідповідності якості товарів, приймання товарів призупиняється. На виявлену невідповідність складається акт приймання (типова форма № М-7), який в 2-х екземплярах складається приймальною комісією з обов'язковою участю матеріально-відповідальної особи і представника постачальника (відправника) або представника незацікавленої організації. Після приймання ТМЦ акти з прикладеними документами (товарно-транспортними накладними) передаються: один у бухгалтерію підприємства для обліку переміщення (руху) матеріальних цінностей, а другий – відділу постачання або юридичному відділу для пред'явлення претензії постачальнику.

25 травня 20XX р. в ресторан «Надія» надійшли товари, при прийманні за кількістю та якістю були встановлені розбіжності з документами постачальника ТОВ «Агро», м. Київ, вул. М. Горького, 56 та було складено акт №45 про приймання матеріалів за наступними вихідними даними:

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ ресторану «Надія» – 14204425; акт складено в м. Харкові, в коморі ресторану; прийняття товарів розпочалося о 13 год. 45 хв., закінчилося о 15 год. 10 хв.; вантаж прибув за рахунком №53, 20 травня 20XX р.; сертифікат якості №452874; супровідний транспортний документ – №678432874, 23 травня 20XX р., вагони №65762116; юридична адреса постачальника – ТОВ «Агро», м. Київ, вул. М. Горького, 56; юридична адреса одержувача – ТОВ «Ресторан «Надія», м. Харків, вул. Болгарська, 12; дата відправлення продукції зі складу постачальника – 21 травня 20XX р.; договір на поставку продукції було складено 14 лютого, 20XX р., за №43; телеграму №775896 постачальнику було відправлено 23 травня 20XX р.; в супровідних документах постачальника було зазначено, що відправлено наступну продукцію: борошно в/г, 0,4 т., в мішках, пломба – 0532; крупа пшенична, 0,2 т., в мішках, пломба – 0532; цукор 2,5 т., в мішках, пломба – 0532; крупа рисова січка 1 с., 0,5 т., в мішках, пломба – 0532; дата та час прибуття на станцію призначення 23.05.20XXр., о 11 год. 15 хв., видача вантажу 23.05.20XXр., о 11 год. 45 хв., розкриття вагону 23.05.20XXр., о 12 год. 10 хв., доставлення на склад ресторану «Надія» 23.05.20XXр., о 12 год. 35 хв.; на ТОВ «Ресторан «Надія» продукція зберігалася в закритій коморі; під час приймання виявлені незначні пошкодження упаковки продукції; шляхом зважування було виявлено нестачу продукції; код виду операції – 3; склад – 2; код постачальника – 24; кореспондуючий рахунок – 281; код аналітичного обліку – 21; при прийманні було фактично виявлено: борошно в/г, номенклатурний номер 0314, код – 02; в/г; 0,4 т.; ціна – 6000,0 грн за 1 т; крупа пшенична; номенклатурний номер 4327, код – 02; 0,2 т.; 1 с; ціна – 3250,0 грн за 1 т; цукор, номенклатурний номер 9432, код – 02; 2,1 т.; 1 с; ціна – 7650,0 грн за 1 т; крупа рисова січка 1 с., номенклатурний номер 0356, код – 02; 0,4 т.; 1 с; ціна – 2335,0 грн за 1 т; перелік документів, що додаються до акту –

рахунок-фактура; транспортний документ; сертифікат якості; члени комісії: завідуючий виробництвом ТОВ «Ресторан «Надія» – Кравченко І.В.; наказ №16 від 14.07. 20XX р.; представник постачальника: завідуючий складом ТОВ «Агро», посвідчення №45 від 12.05.20XX р. – Касьяненко І.В.; завідуючий кладовою ТОВ «Ресторан «Надія» – Мухіна М.В.; акт затверджено керівником ТОВ «Ресторан «Надія» – Савеленко В.А. 25 травня 20XX р.

На основі вихідних даних заповнити акт про приймання матеріалів (табл. 5.13).

Завдання 14

На підприємстві харчування їдальні «Світанок» облік запасів в коморах ведеться комірниками в натуральному вигляді за найменуваннями, кількістю та обліковими цінами в картках складського обліку матеріалів (типова форма № М-12). 14 червня 20XX р. комірником було отримано 50 кг. картоплі з кухні за прибутковим документом №67, та передано в кухню 30 кг. за видатковим документом №69. Ідентифікаційний код ЄДРПОУ їдальні «Світанок» - 14354467; склад, на якому зберігається картопля – 6; комірка – 7; сорт картоплі – 1; номенклатурний номер – 543; код одиниці виміру – 01; ціна 1 кг. – 3,05 грн; № картки – 45. На основі вихідних даних заповнити картку складського обліку матеріалів (табл. 5.14).

Завдання 15

В кафе «Юність» щодня комірник В'юнник М.В. (матеріально відповідальна особа) складає Товарний звіт про рух товарів і продуктів в коморі (у тих цінах, за якими ведеться облік ТМЦ в коморі).

У товарному звіті указуються залишки товарів і тари на початок дня, які повинні відповідати залишкам, вказаним в попередньому товарному звіті. Після цього заповнюються дані про надходження і вибуття товарів і тари за день. При цьому в хронологічному порядку відображаються всі прибуткові і видаткові первинні документи з вказівкою дати, номера, вартості товарів і тари. Кожен документ записується окремим рядком.

Слід мати на увазі, що тара, яка є первинною упаковкою товару і відпускатиметься покупцю разом з товаром (пляшки, металічні банки і т. п.), враховується в бухгалтерському обліку кафе «Юність» на субрахунку 282 «Товари в торгівлі» (у складі вартості товару) і, отже, відображається в звіті в графі «Товар» як складова вартості товару. Вартість іншої тари, бухгалтерський облік якої ведеться на субрахунку 284 «Тара» (зокрема, поворотної тари, тари під товарами, порожньої тари і т. п., за винятком інвентарної тари, що враховується на однойменному субрахунку 115), відображається в товарному звіті кафе «Юність» відособлено від товару в окремій графі «Тара».

При невеликому асортименті тари (до 10 найменувань) на зворотній стороні товарного звіту заповнюється звіт про рух тари. Якщо тари в наявності більше 10 найменувань, то її складський облік ведеться у товарній книзі комірника (матеріально-відповідальної особи). Підсумки залишків, оборотів з

надходження та вибуття тари в грошовому виразі у звіті про рух тари на зворотній стороні товарного звіту повинні дорівнювати підсумкам її залишків, оборотів по надходженню і вибуттю, відображених на лицьовій стороні товарного звіту.

26 грудня 20XX р. комірник В'юнник М.В. склав товарний звіт за наступними вихідними даними: номер звіту – 342; залишок товарів на 26 грудня 20XX р. 345,00 грн; тари – 45,00 грн; за день надійшло товарів: за закувельним актом №231 на суму 135,00 грн; за накладною №140 товару на суму 950,00 грн та тари на суму 35,00 грн; за накладною №141 товару на суму 50,00 грн та тари на суму 5,00 грн; за день було витрачено: за накладною №111 товару на суму 250,00 грн; за накладною №142 товару на суму 450,00 грн; за накладною №143 товару на суму 97,00 грн. Звіт було перевірено та затверджено бухгалтером підприємства Желновач І.В. Найменування тари: ящик дерев'яний – 10 шт., на суму 45,00 грн; ящик металічний – 7 шт., на суму 35 грн; мішок поліетиленовий – 5 шт., на суму 5 грн.

На основі вихідних даних заповнити товарний звіт (табл. 5.15).

Завдання 16

Ресторан «вищого класу» «Клеопатра» має банкетний зал і проводить обслуговування банкетів. Замовлення на обслуговування банкетів оформляється Замовленням-рахунком, який, крім підтвердження відпуску страв, кулінарних виробів і напоїв, виконує функції розрахункового документа і є документом, підтверджуючим договірні відносини із замовником. Так, в Замовленні-рахунку указується не тільки найменування і кількість блюд і напоїв, але і найменування підприємства-замовника або прізвище, ім'я, по батькові приватної особи, що замовила банкет, номер і дата прибуткового касового ордера, по якому одержані аванс і доплата до суми замовлення. Дані Замовлення-рахунку узгоджуються із замовником. Згода замовника та ресторану підтверджується підписами сторін (адміністратором і замовником). 5 січня 20XX р. Геращенко Віктор Олексійович замовив банкет на 15 чоловік на 25 січня 20XX р. на 18 год. 00 хв., замовлення рахунок №35 було складено адміністратором ресторану «Клеопатра» Савченко Ларисою Петрівною. Зокрема, було замовлено наступні страви:

- з холодного цеху на 18 год. 00 хв.: нарізку овочеву, у кількості 3 порції, за ціною 15,85 грн за порцію; салат «Мрія», у кількості 8 порцій, за ціною 18,95 грн. за порцію; нарізку м'ясу, у кількості 5 порцій, за ціною 23,55 грн. за порцію;

- з буфету на 21 год. 00 хв.: торт «Сюрприз», у кількості 2 шт., за ціною 46,95 грн за шт.; тістечка «Насолода смаку», у кількості 15 шт., за ціною 6,00 грн за шт.; морозиво «Фруктове з вершками» у кількості 15 шт., за ціною 7,65 грн за шт.;

- з гарячого цеху на 19 год. 00 хв.: картоплю «Фрі», у кількості 8 порцій, за ціною 8,95 грн за порцію; рис з овочами, у кількості 7 порцій, за ціною 10,25 грн за порцію; відбивна з ананасом, у кількості 10 порцій, за ціною 15,65 грн

за порцію; котлета «По-київськи», у кількості 5 порцій, за ціною 12,45 грн за порцію; жульєн грибний, у кількості 15 порцій, за ціною 16,55 грн за порцію;
- з хліборізки на 18 год. 00 хв.: хліб білий 30 шматків, за ціною 0,50 грн за шт.; хліб чорний 30 шматків, за ціною 0,60 грн за шт.;
- з кофейного буфету на 21 год. 00 хв.: кава чорна 11 порцій за ціною 7,00 грн за порцію; чай чорний 4 порції за ціною 5,95 грн за порцію.

Аванс від Геращенко Віктора Олексійовича склав 450,00 грн; ціни та суми перевірів бухгалтер ресторану Кривенко В.А. 5 січня 20XX р.; касир ресторану Іванова Р.В.; метрдотель ресторану Василенко Н.І.; офіціанти, які обслуговували банкет: Дейнека Наталія Петрівна, Ващенко Іван Олександрович. На основі вихідних даних заповнити замовлення-рахунок (табл. 5.16).

Завдання 17

За початковими даними виписати довіреність на отримання товарно-матеріальних цінностей у постачальника, яка подана в табл. 5.17.

Бухгалтерією ПП «Ресторан «Камалія», що знаходиться за адресою, м. Харків, пров. Короленка, 13, ідентифікаційний код ЄДРПОУ – 65521122, та обслуговується в банку «Аваль» МФО 436455, № рахунку 26000765877655, видана зав. господарства І. І. Міроненко довіреність на отримання товарно-матеріальних цінностей за договором купівлі-продажу №234/5-кп від 06.12.2007 р. від ВАТ «Завод «Зірка» (адреса: м. Харків, вул. Іванова, 20а); вивіску світлову з елементами оформлення – 2 шт., столи з м'яким покриттям – 10 шт., крісла м'які з підлокітниками для обіднього залу – 10 шт., металеві каstrулі – 15 шт., систему кондиціонування повітря з автоматичною підтримкою оптимальних параметрів температури і вологості – 1 шт.

Довіреність №125878 виписана 12 жовтня 20XX року строком на 10 днів на підставі паспорта: серія - ММ №381760 від 10.12.1999 року, виданий Московським РВХНУ УМВС України в Харківській області. Довіреність підписана керівником підприємства М. І. Загребняк і головним бухгалтером С. К. Івановим.

Завдання 18

У ТОВ Кафе «Лада» (ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 13578642) менеджеру відділу збуту І. І. Александрову видали на господарські потреби (придбання бланків накладною М-11) грошові кошти з каси за видатковим касовим ордером №17 від 25.09.XX р. – 200 грн. Придбавши бланки документів 26.09.XX р., І. І. Александров .відзвітував за витрачені грошові кошти, пред'явивши чек №1835 від 26.09.XX р. на 150 грн і податкову накладну №18 від 26.09.XX р. на 30 грн. Цього ж дня (26.09.XX р.) він склав звіт про використання засобів (виданих у підзвіт) і здав його в бухгалтерію. Бухгалтер Н. П. Сазонова перевіряє правильність заповнення звіту, складає кореспонденцію рахунків за проведеними операціями. Залишок невикористаних грошових коштів 26.09.XX р. І. І. Александров вніс до каси підприємства за прибутковим касовим ордером №24 від 26.09.XX р.. Бухгалтер підписує звіт і того ж дня він затверджується керівником підприємства А. Б. Семеновим. У кінці звіту робиться підпис особи, яка склала

його (І. І. Александров), котрий засвідчує, що з розрахунком ознайомлений. Зазначається дата складання звіту. На основі вихідних даних заповнити бланк авансового звіту поданий у табл. 5.18.

Додаток 5
до пункту 2.1
Методичних рекомендацій

ЗАТВЕРДЖУЮ
у сумі _____ грн.
Керівник закладу (підприємства)
"___" _____ 20__ р.

Дата закупки _____ 20__ р.

Заклад (підприємство) _____

ЗАКУПВЕЛЬНИЙ АКТ № _____

місце закупки _____

Мною, _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Куплено в _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Який проживає за адресою: _____

Наступні сільськогосподарські продукти

Код документа	0903105
Номер документа	
Дата документа	
Код операції	
Код покупця	

Найменування сільськогосподарських продуктів	Код продуктів	Одиниця виміру, код	Сорт	Кількість	Ціна	Сума	Контрольне число
1	2	3	4	5	6	7	8
Усього							

Разом на суму _____ прописом

Гроші отримав _____ прописом

Гроші заплатив _____ прописом

Додаток 20
до пункту 2.1
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903123

Склад (комора) № _____

Заклад (підприємство) _____

ВІДОМІСТЬ
про залишки товарів на складі (у коморі)
за "___" _____ 20__р.

Найменування товарів	Код товарів	Одиниця виміру	Код одиниці виміру	Облікова ціна	Залишок на "___" _____ 20__р.		Залишок на "___" _____ 20__р.		Залишок на "___" _____ 20__р.		Залишок на "___" _____ 20__р.	
					кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума

Перевірів

(прізвище, ім'я, по батькові)_____
(підпис)

Матеріально відповідальна особа

(прізвище, ім'я, по батькові)_____
(підпис)

Додаток 3
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903100

 Заклад (підприємство)

ПЛАН-МЕНЮ
на "___" _____ 20__р.

Найменування і коротка характеристика страв і гарніру	Номер страв (за збірником рецептур, технологічної картки, інструкції тощо)	Код страви	Кількість	Ціна, рн.
Контрольні суми				

Завідувач виробництва

 (підпис)

 (прізвище, ім'я, по батькові)

Додаток 4
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

_____ Код за ЗКУД 0903101
Заклад (підприємство)

ВИМОГА ДО КОМОРИ

від " ____ " _____ 20__ р.

Відпустити для _____ (найменування структурного підрозділу) _____ (прізвище, ім'я, по батькові матеріально відповідальної особи)

Найменування товару	Одиниця виміру	Кількість
Разом		

Завідувач виробництва

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Відпуск дозволив:

Керівник закладу
(підприємства)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Таблиця 5.5.

Додаток 7
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

Заклад (підприємство)

Код за ЗКУД

0903128

Акт затверджую:

_____ Керівник
"___" _____ 20__р.

АКТ
про реалізацію готових виробів кухні за готівку
за _____ 20__р.

Комісією у складі

установлено:

Номер калькуляційної картки	Найменування готових виробів	Реалізовано				
		Кількість	За цінами фактичної реалізації		За обліковими цінами виробництва	
			ціна	сума	ціна	сума
1	2	3	4	5	6	7
1.	А. Загальні страви					
2.						
і т. д.						
	Разом:					
	Б. Замовні					
1.						
2.						
і т. д.						
	Разом:					
	В. Обіди додому					
1.						
2.						
і т. д.						
	Разом:					
	Усього:					

Завідувач виробництва _____
(підпис)

Виручка каси грн. _____ коп. _____

(прописом)

Касир _____
(підпис)

Кількість і ціни реалізованих готових виробів, які указані у даному акті,
відповідають касовим чекам.

Акт перевірів _____
(підпис)

Додаток 8
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903103

Заклад (підприємство)

АКТ
про реалізацію і відпуск виробів кухні №
від "___" _____ 20__р.

Комісія у складі (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

встановила:

Номер калькуляційної картки	Найменування готових виробів	Продажна ціна страви, грн.	Реалізовано і відпущено за продажними цінами								
			За готівковий розрахунок		Структурним підрозділом		Усього		За обліковими цінами виробництва		
			кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	ціна	сума	
Разом											

Довідка: продано _____ страв, у вартість яких включені: спеції по ___ коп. на страву, сіль по ___ коп. на страву.

Разом ___ коп.

Завідувач виробництва _____ Касир _____ Марочниця _____
(підпис) (підпис) (підпис)

Виручка каси _____ грн. _____ коп.

Додатки: накладні №№ _____ Забірні листи №№ _____

Акт перевірів _____ Кількість і ціна реалізованих страв, поданих в акті, відповідають касовим чекам.
(підпис)

Додаток 9
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903108

Заклад (підприємство)

ЗАТВЕРДЖУЮ

підпис керівника закладу
(підприємства)

" ___ " _____ 20__ р.

АКТ
про продаж і відпуск виробів кухні
за " ___ " _____ 20__ р.

№ п/п	Кому відпущено (продано)	Сума	
		за цінами продажу	за обліковими цінами виробництва
	Продано за готівковим розрахунком:		
	Страви		
	Порціонні страви		
	Обіди додому		
	Усього продано:		
	Відпущено: працівникам підприємства за вартістю сировинного набору, акт від " ___ " _____ 20__ р.		
	у філіали і буфети з іншою категорією націнки за накладними №№		
	у філіали і буфети з тією ж націнкою за накладними №№		
	Разом:		

Довідка: витрачено на приготування страв:

Спецій _____% до обороту _____

Солі _____% до обороту _____

Разом на суму _____

Завідувач виробництва _____

Бухгалтер _____

Виручка каси _____

Касир _____

ДОВІДКА ПРО ВІДПУСК СТРАВ

Найменування виробів кухні	Кількість
1. Перші страви	
2. Другі страви	
3. Треті страви	
4. Холодні закуски	

Завідувач виробництва (бригадир) _____ Марочниця _____
(підпис) (підпис)

Таблиця 5.8.

Додаток 10
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903111

Заклад (підприємство)

керівник

старший бухгалтер

ДЕННИЙ ЗАБІРНИЙ ЛИСТ № _____
від "___" _____ 20__ р.

Найменування виробів	Одиниця виміру	Ціна	Відпущено (час)					Повернено	Код виробів	Одиниця виміру	Усього відпущено за день		Примітка	
			година	година	година	година	година				кількість	сума		
			Кількість											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Разом														

Усього за день _____ натуральних
одиницю

(кількість прописом)

на суму _____ грн. _____ коп.

(прописом)

Відпустив

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прийняв

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив

(посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Таблиця 5.9.

Додаток 12
до пункту 2.2
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903110

Заклад (підприємство)

МЕНЮ
на відпуск харчування працівникам закладу (підприємства)
на "___" _____ 20__р.

Номер картки	Найменування страв	Кількість	За цінами відпуску		За обліковими цінами виробника	
			ціна	сума	ціна	сума

Склав _____
(підпис)

Підтвердив _____
(підпис)

Додаток 14
до пункту 2.3
Методичних рекомендацій

_____ Код ЗКУД за 0903115
Заклад (підприємство)

АКТ №
про передачу товарів і тари під час зміни
матеріально відповідальної особи

(найменування структурного підрозділу)

" ___ " _____ 20__ р.

Особа, яка здає

(прізвище, ім'я, по батькові)

Особа, яка приймає

(прізвище, ім'я, по батькові)

№ п/п	Найменування товару	Одиниця виміру	Кількість	Ціна	Сума
	Разом:				

Здав _____ Прийняв _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Представник адміністрації _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Додаток 15
до пункту 2.4
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903119

Заклад (підприємство) _____

НАРЯД-ЗАМОВЛЕННЯ №
на "___" _____ 20__ р.

На виготовлення кондитерських та інших виробів, завідувач цеху (майстер) _____

	Найменування виробів						Наряд-замовлення зробив (посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) Затверджено (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис) керівника підприємства)			
	1	2	3	4	5	6				
Номер згідно із збірником рецептур										
Вага 1 шт. виробу										
Замовлення: кількість										
ціна продажу										
сума										
Фактичний випуск (здано в комору)										
Найменування сировини	Розрахунок потреби сировини						До відпуску			
	Норма	Усього	Норма	Усього	Норма	Усього	За розрахунком	Із заокругленням	Ціна	Сума

Розрахунок зробив бухгалтер _____ Відпуск дозволив керівник _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Звірив старший бухгалтер _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Додаток 16
до пункту 2.4
Методичних рекомендацій

Код за ЗКУД

0903112

Заклад (підприємство)

ЗВІТ

про рух готових виробів у кондитерських та інших цехах за "___" _____ 20__р.

Матеріально відповідальна особа _____

№ п/п	Найменування виробу	Одиниця виміру	Вага штучних виробів	Ціна продажу	Залишок на "___" _____ 20__р.		Вироблено		Здано в експедицію		Інший відпуск		Залишок на "___" _____ 20__р.	
					кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума
Усього:														

Додаток _____ документів

Завідувач цеху

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Перевірив бухгалтер

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

підприємство, організація

Типова форма № М-7

Затверджена
наказом Мінстату України
від 21.06.96 р. № 193

Ідентифікаційний код
ЄДРПОУ

Код за УКУД

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Керівник підприємства

_____ підпис _____ прізвище, ім'я, по батькові
"___" _____ 20__ р.

АКТ № _____
ПРО ПРИЙМАННЯ
МАТЕРІАЛІВ

Номер документа	Дата складання

Місце складання акта _____
Початок прийняття ___год. ___хв. Закінчення прийняття ___год. ___хв.
Прийнято та оглянуто вантаж, що прибув за рахунком № _____ "___" _____ 20__ р.
Посвідчення про якість (сертифікат) № _____ із станції (пристані)

_____ за супровідним транспортним документом № _____ "___" _____ 20__ р.
у вагонах № _____
Відправник

_____ найменування та адреса

Одержувач

_____ найменування та адреса

Постачальник

_____ найменування та адреса

Дата відправлення продукції зі станції (пристані, порту) чи зі складу відправника _____
Договір № _____ від "___" _____ 20__ р. на поставку продукції.
Дата та номер телефонограми чи телеграми про виклик відправника (заготівельника)

За супровідними транспортними документами значилося:

Знак, марка, пломба	Кількість місць	Вид упаковки	Найменування продукції, товару (вантажу) чи номера контейнерів	Маса вантажу		Особливі відмітки відправника за накладною
				відправника	дороги, пристані	
1	2	3	4	5	6	7

Дата та час

(год., хв.)

Прибуття на станцію (пристань, порт) призначення	Видачі вантажу органом транспорту	Розкриття вагона та інших транспортних засобів	Доставлення на склад одержувача
1	2	3	4

Висновок комісії _____

Додаток. Перелік документів, що додаються _____

З правилами прийняття матеріальних цінностей за кількістю, якістю та комплектністю всі члени комісії ознайомлені та попереджені про те, що вони несуть відповідальність за підписання акта, який містить дані, що не відповідають дійсності.

_____	_____	_____	_____
посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові	номер та дата видачі документа про повноваження та назва організації, яка видала документ
_____	_____	_____	_____
посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові	номер та дата видачі документа про повноваження та назва організації, яка видала документ
_____	_____	_____	_____
посада	підпис	прізвище, ім'я, по батькові	номер та дата видачі документа про повноваження та назва організації, яка видала документ

Матеріальні цінності прийняті та оприбутковані "___" _____ 20__р.

Комерційний акт № _____ від "___" _____ 20__р.

Завідуючий складом

Типова форма № М-12

ЗАТВЕРДЖЕНА

наказом Міністерства України

від 21.06.96 р. № 193

підприємство, організація

Ідентифікаційний код
ЄДРПОУКод за
УКУД**КАРТКА № ____ СКЛАДСЬКОГО ОБЛІКУ МАТЕРІАЛІВ**

Склад	Місце зберігання		Марка	Сорт	Профіль	Розмір	Номенклатурний номер	Одиниця виміру		Ціна	Норма запасу
	стелаж	комірка						код	найменування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Найменування матеріалу	Дорогоцінний метал				Номер рядка у ф. № 2-ДМ, дод. до ф. ф. № 2-ДМ і № 4-ДМ
	Найменування	Вид	Маса, г	Номер паспорта	
	13	14	15	16	17

Дата запису	Номер документа	Номер за порядком	Від кого одержано чи кому відпущено	Прибуток	Видаток	Залишок	Контроль (підпис, дата)
18	19	20	21	22	23	24	25

і т. д.

Таблиця 5.15.

Додаток 6
до пункту 2.1
Методичних рекомендацій

_____	Код за ЗКУД	0903025
Заклад (підприємство)		

ТОВАРНИЙ ЗВІТ № _____
за "___" _____ 20__ р.

Матеріально відповідальна особа _____ Ліміт товарних залишків _____

	Документ		Сума		Особливі примітки
	дата	номер	товару	тари	
Залишок на					
Прибуток					
Усього в прибутку					
Усього із залишком					
Витрати					
Усього у витратах					
Залишок					

Додаток (документів) _____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Звіт із документами прийняв і попередньо перевірів _____

Бухгалтер _____

Звіт перевірів бухгалтер _____

З виправленнями згодний, залишок товару на суму _____ грн. _____ коп., тари на суму _____ грн. _____ коп.

Підтверджую _____ (підпис)

0903025

Зворотний бік

Найменування тари	Ціна	Залишок на		Прибуток		Витрати		Залишок на	
		кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума
Усього									

Матеріально відповідальна особа

(підпис)_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ Заклад (підприємство) Код за ЗКУД 0903127

ЗАМОВЛЕННЯ-РАХУНОК №
(є розрахунковим документом)
на _____ чоловік

Замовник _____

_____ (організація або приватна особа, прізвище, ім'я, по батькові)

Найменування залу _____

Дата та час обслуговування _____

Замовлення-рахунок склав: _____ З умовами згоден: _____
Адміністратор _____ Замовник _____
р _____ к _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

З холодного цеху на _____ год.				З буфету на _____ год.			
Найменування	Кількість	Ціна, грн. коп.	Сума, грн. коп.	Найменування	Кількість	Ціна, грн. коп.	Сума, грн. коп.
1	2	3	4	5	6	7	8
Разом		X		Разом		X	
З гарячого цеху на _____ год.				З хліборізки на _____ год.			
9	10	11	12	13	14	15	16
Разом		X		Разом		X	
З гарячого цеху на _____ год.				З кофейного буфету на _____ год.			
9	10	11	12	17	18	19	20
Разом		X		Разом		X	

Ціни та сума перевірені _____ Аванс № _____ від _____ на _____ грн. _____ коп.
_____ Доплата № _____ від _____ на _____ грн. _____ коп.
(посада) (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові) За квіти за кв. № _____ від _____ на _____ грн. _____ коп.

"__" _____ 20__ р.

Отримано разом _____ грн. _____ коп.

Касир _____ (прописом) Чеки на замовлення на _____ грн. _____ коп.
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Виключити із замовлення-рахунка				Включити до замовлення-рахунка			
Найменування	Кількість	Ціна, грн. коп.	Сума, грн. коп.	Найменування	Кількість	Ціна, грн. коп.	Сума, грн. коп.
21	22	23	24	25	26	27	28
Разом		X		Разом		X	

Ціна та сума
перевірені

_____ (посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Касир

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Метрдотел

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Замовник

(підпис)

(прізвище, ім'я, по
батькові)

Обслуговування проводили:

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Примітки
1	2	3

Замовлення виконано
повністю

_____ (підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

"__" _____ 20__р.

Відповідальний за
обслуговування

_____ (посада)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Таблиця 5.17.

Додаток 1
до Інструкції про порядок реєстрації
виданих, повернених і використаних
довіреностей на одержання цінностей

**Типова
форма N М-2**

_____ підприємство-одержувач і його адреса
ідентифікаційний
код ЄДРПОУ _____

_____ підприємство-платник і його адреса
рахунок _____ МФО _____
(найменування банку)

Довіреність дійсна
до _____ р.

ДОВІРЕНІСТЬ N

Дата видачі _____ р.

Видано

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)
документ, _____ що _____ засвідчує _____ особу
серія _____ N _____ від _____ р.
виданий
на _____ (ким виданий документ)
отримання _____ від
цінностей _____ (найменування організації постачальника)
за
_____ (N і дата наряду)

Зворотний бік форми N М-2

Перелік цінностей, які належить отримати:

NN п/п	Найменування цінностей	Одиниця виміру	Кількість (прописом)
1	2	3	4

Підпис _____ (зразок підпису особи, що одержала довіреність) _____ засвідчую

Керівник підприємства

Головний бухгалтер

Місце печатки

ТЕМА 6. ОСНОВИ ЦІНОУТВОРЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Питання для перевірки знань:

1. Дотримання яких нормативних актів покладено в основу ціноутворення при здійсненні діяльності підприємствами харчування?
2. Види цін на товари та область їх застосування.
3. Які функції властиві ціні в умовах переходу до ринку?
4. На що спрямована політика ціноутворення в Україні?
5. На які види залежно від способу встановлення поділяються ціни і тарифи?
6. Які види вільних цін і тарифів ви знаєте?
7. Яким чином здійснюється державне регулювання цін і тарифів?
8. У яких сферах застосовуються оптові та роздрібні ціни?
9. Якими правами наділені державні органи з контролю за цінами?
10. Яку відповідальність несуть підприємства за порушення державної дисципліни цін?
11. Як визначається продажна ціна сировини та товарів на підприємствах громадського харчування?
12. Розкрийте особливості ціноутворення на підприємствах харчової промисловості.
13. Які методи використовуються при встановленні ціни на підприємствах громадського харчування?
14. Розкрийте особливості формування облікової ціни сировини, що поступила, і товарів.
15. Калькуляція цін продажу на продукцію підприємств харчування
16. Порядок позначення роздрібних цін на продукцію і товари на підприємствах харчування.
17. Система націнок на продукцію харчування, порядок їх використання.
18. Використання для розрахунку продажних цін і при розрахунку потрібної кількості сировини для виробництва збірника рецептур страв і кулінарних виробів та збірника рецептур мучних кондитерських і булочних виробів.
19. Порядок встановлення цін на продукцію виробництва і кондитерського цеху.
20. Який порядок ціноутворення товарів в роздрібній мережі ресторанного господарства?

Практичні завдання

Моделі ціноутворення на підприємствах ресторанного господарства

1. Модель ціноутворення на основі змінних виробничих витрат:

$$Ц_0 = зв + зв \times Н / 100,$$

де $Ц_0$ – ціна за одиницю продукції, грн.; $зв$ – змінні авиробничі витрати на одиницю продукції, грн.; $Н$ – націнка, %.

$$Н = (р + пн + ов) : (x \times зв)$$

де $р$ – прибуток, грн.; $пн$ – постійні виробничі витрати, грн.; $ов$ – операційні витрати, грн.; x – обсяг виробництва, од.

2. Модель ціноутворення на основі повної виробничої собівартості:

$$Ц_0 = св + св \times Н / 100$$

де $св$ – собівартість одиниці продукції.

$$Н = (р + ов) : (x \times св)$$

3. Модель ціноутворення на основі загальних змінних витрат:

$$Ц_0 = зз + зз \times Н / 100$$

де $зз$ – загальні змінні витрати, грн.

$$Н = (р + зн) : (x \times зз)$$

де $зн$ – загальні постійні витрати, грн.

4. Модель ціноутворення на основі повних витрат:

$$Ц_0 = сп + сп \times Н / 100$$

де $сп$ - повна собівартість одиниці продукції, грн.

$$Н = р : (x \times сп)$$

Завдання 1

На підставі наведених в табл. 6.1. та 6.2. даних, необхідно розрахувати ціну одиниці продукції підприємства «Молочник» на підставі різних моделей ціноутворення : на основі загальних змінних витрат; на основі змінних виробничих витрат; на основі повної виробничої собівартості; на основі повних витрат. Відповідь навести в формі таблиці 6.3.

Таблиця 6.1.

Бюджет компанії «Молочник» на 2012 рік (витяг)

№ з/п	Показник	Значення показника
1	Обсяг виробництва, од	1500
2	Виробничі витрати, грн.	
3	- змінні	2304000
4	- постійні	1440000
5	Витрати на збут і управління, грн.	
6	- змінні	288000
7	- постійні	576000
8	Середній інвестований капітал, грн.	3600000
9	Мінімальна прибутковість капіталу, %	20
10	Бажаний прибуток	?

Таблиця 6.2.

Розрахунок собівартості одиниці продукції

№ з/п	Витрати	Обсяги	
		1500 од.	1 од.
1	Виробничі витрати, грн.		
2	- змінні	2304000	?
3	- постійні	1440000	?
4	Виробнича собівартість	3744000	?
5	Витрати на збут і управління, грн.		
6	- змінні	288000	?
7	- постійні	576000	?
8	Операційні витрати	864000	?
9	Повна собівартість	4608000	?

Таблиця 6.3.

Розрахунок ціни одиниці продукції на основі витрат

Моделі розрахунку відсотка націнки та ціни за одиницю	Розрахунок націнки та ціни за одиницю
1	2
На основі змінних виробничих витрат	
$\begin{aligned} \text{Цо} &= \text{зв} + \text{зв} \times \text{Н} / 100 \\ \text{Н} &= (\text{р} + \text{пн} + \text{ов}) : (\text{х} \times \text{зв}) \end{aligned}$	$\begin{aligned} \text{Н} &= ? \\ \text{Цо} &= ? \end{aligned}$
На основі повної виробничої собівартості	
$\begin{aligned} \text{Цо} &= \text{св} + \text{св} \times \text{Н} / 100 \\ \text{Н} &= (\text{р} + \text{ов}) : (\text{х} \times \text{св}) \end{aligned}$	$\begin{aligned} \text{Н} &= ? \\ \text{Цо} &= ? \end{aligned}$
На основі загальних змінних витрат	
$\begin{aligned} \text{Цо} &= \text{зз} + \text{зз} \times \text{Н} / 100 \\ \text{Н} &= (\text{р} + \text{зн}) : (\text{х} \times \text{зз}) \end{aligned}$	$\begin{aligned} \text{Н} &= ? \\ \text{Цо} &= ? \end{aligned}$
На основі повних витрат	
$\begin{aligned} \text{Цо} &= \text{сп} + \text{сп} \times \text{Н} / 100 \\ \text{Н} &= \text{р} : (\text{х} \times \text{сп}) \end{aligned}$	$\begin{aligned} \text{Н} &= ? \\ \text{Цо} &= ? \end{aligned}$

Завдання 2

Підприємством громадського харчування кафе «Квіточка» закуплені курячі стегенця за ціною 27,00 грн. за кг. (ціна постачальника без ПДВ – 22,50 грн, сума ПДВ – 4,50 грн). На підприємстві облік ведеться за продажними цінами. Розпорядженням директора підприємства на цей товар встановлена націнка в розмірі 60% купівельної вартості без ПДВ. Розрахувати суму торгової націнки, встановлену підприємством громадського харчування без ПДВ, ціну продажу 1 кг. стегенець без ПДВ, суму ПДВ, ціну продажу 1 кг. стегенець з ПДВ. Дані розрахунків навести в вигляді табл. 6.4.

Таблиця 6.4.

Порядок формування ціни продажу 1 кг. стегенець.

№ з/п	Послідовність визначення ціни продажу	Порядок розрахунку	Сума, грн
1	Купівельна вартість 1 кг стегенець без ПДВ	22,50	22,50
2	Націнка, встановлена підприємством громадського харчування (60% купівельної вартості без ПДВ)	?	?
3	Ціна продажу 1 кг. стегенець без ПДВ	?	?
4	Сума ПДВ	?	?
5	Ціна продажу 1 кг. стегенець з ПДВ	?	?

Завдання 3

За умовами завдання 2 розрахувати ціну продажу 1 кг. стегенець за умови, що на даний товар встановлена націнка в розмірі 60% купівельної ціни товару з врахуванням ПДВ.

Завдання 4

Підприємством громадського харчування рестораном «Катруся» було закуплено сир «Голандський» 10 та 13 вересня 2012 року.

10.09.2012 р. – сир було закуплено за ціною 45,00 грн. за кг (в т.ч. ПДВ – ?).

13.09.2012 р. – сир було закуплено за ціною 47,00 грн. за кг (в т.ч. ПДВ – ?).

Ціна продажу на сир «Голандський» в ресторані «Катруся» встановлена в розмірі 155,00 грн. за кг. Розрахувати суму торговельної націнки на сир «Голандський» закуплений 10 та 13 вересня 2012 року. Розрахунок навести в вигляді табл. 6.5.

Таблиця 6.5.

Порядок визначення торговельної націнки (ТН).

Дата	Найменування продукції	Купівельна вартість, грн			Ціна продажу, грн	Сума ТН, грн. (Кт 285)	Складові ТН	
		∑ без ПДВ	∑ ПДВ	Всього			∑ ПДВ	ТН без ПДВ
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.09. 2012 р.	сир «Голандський»				155,00			
13.09. 2012 р.	сир «Голандський»				155,00			

Завдання 5

Підзвітною особою підприємства громадського харчування закуплено на ринку у фізичної особи, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, 12 пучків петрушки на суму 36,00 грн. та 6 пучків зеленої цибулі, на суму 18,00 грн. Результати зважування показали, що придбано 0,8 кг. Петрушки та 0,5 кг. Зеленої цибулі. Розмір націнки на петрушку на підприємстві встановлено 135 %, а на зелену цибулю – 125 %. Розрахувати ціну продажу 1 кг. Придбаної сировини, суму торговельної націнки, вартість, за якою буде оприбуткована придбана сировина. На підприємстві, яке облікові використовуються ціни продажу. Розрахунок навести в вигляді табл. 6.6.

Таблиця 6.5.

Порядок визначення облікової (ціни продажу) 1 кг. Купленої сировини.

№ з/п	Формування облікової (ціни продажу)	Петрушка	Зелена цибуля
1	Закупівельна ціна за вагову одиницю (1 кг), грн.		
2	Націнка, встановлена підприємством громадського харчування		
3	Ціна 1 кг. Без ПДВ		
4	ПДВ, грн.		
5	Облікова (ціна продажу) 1 кг., грн.		

Завдання 6

Робітником кафе «Ностальгія» закуплені на ринку у фізичної особи такі продукти (табл. 6.6.):

Таблиця 6.6

Перелік продуктів закуплених на ринку

№ з/п	Найменування	Од. вим.	Кількість	Закупівельна ціна, грн.	Сума, грн.
1	Цибуля зелена	кг	5	25,00	?
2	Редис	пучок	35	7,50	?
3	Кріп	пучок	30	3,00	?
4	Перець солодкий	шт.	18	4,50	?
Разом					?

Під час оприбуткування продукти були зважені і їх вага дорівнює:

Редис – 15,60 кг,

Кріп – 1,20 кг,

Перець солодкий – 3,74 кг.

Визначити закупівельну ціну за 1 кг продуктів.

Завдання 7

За умовами завдання 6, націнка на придбану сировину в кафе «Ностальгія» встановлена на рівні 150%. Кафе «Відпочинок» є платником ПДВ.

Визначити ціну продажу закуплених продуктів. Розрахунок навести в вигляді табл. 6.7.

Таблиця 8.2

№ з/п	Показники	Цибуля зелена	Редис	Кріп	Перець солодкий
1	Обчислена закупівельна ціна за 1 кг	20,00	21,77	40,00	23,67
2	Націнка підприємства ресторанного господарства	30,00 (20,00 × 1,5)	32,66 (21,77 × 1,5)	60,00 (40,00 × 1,5)	35,51 (23,67 × 1,5)
3	Ціна продажу без ПДВ	50,00 (20,00 + 30,00)	54,43 (21,77 + 32,66)	100,00 (40,00 + 60,00)	59,15 (23,67 + 35,51)
4	ПДВ 20%	10,00 (50,00 × 0,2)	10,89 (54,43 × 0,2)	20,00 (100,00 × 0,2)	11,83 (59,15 × 0,2)
5	Ціна продажу з ПДВ	60,00 (50,00 + 10,00)	65,32 (54,43 + 10,89)	120,00 (100,00 + 20,00)	70,98 (59,15 + 11,83)
6	Торгова надбавка п.2+п.4 або п.5 – п.1	40,00	43,55	80,00	47,31

ЛІТЕРАТУРА

Законодавча база

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.99 р. № 996 - XIV. [електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14]
2. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.95 р. № 265/95- ВР (в редакції Закону України від 01.06.2000 р. № 1776-III). [електронний ресурс]. – Режим доступу :http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=265%2F95-%E2%F0&chk=4/UMfPEGznhhKtu.ZiWVpRp.HI4LIs80msh8Ie6
3. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. №2346-111. [електронний ресурс]. – Режим доступу :http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/t012346.html
7. Про оплату праці: Закон України від 24.03.95 р. №108/95-ВР зі змін. і доп. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0
8. Господарський кодекс України: за станом на 16.01.2003 р. № 436-IV. [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.26.0
9. Цивільний кодекс України, прийнятий 16.01.2003 р. № 435-IV: за станом на 10.02.2010 на підставі 1822-17 [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15
10. Про порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей від 22.01.1996 р. № 116: Постанова КМУ, за станом на 11.01.2010 на підставі 1393-2009-п [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=116-96-%EF&chk=dCCMfOm7xBWMKtuEZiWVpRp.HI4LIs80msh8Ie6>
11. Про норми відшкодування витрат на відрядження в межах України і за кордон від 23.04.99 р. № 663: Постанова КМУ, за станом на 01.01.2010 на підставі 1015-2009-п [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=663-99-%EF
12. Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки" від 12.06.95 р. № 436/95: Указ Президента України, за станом на 07.09.2001 на підставі 802/2001 [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436%2F95
13. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF00062.html
14. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені Міністерством Промислової політики України від 9 липня 2007 року N 373 [електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://prou4ot.info/index.php?section=browse&CatID=154&ArtID=421&PHPSES SID=07bb83dde13c6c2e89981d21ad8c453e>

15. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.09.03 р. № 561 [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=50263&cat_id=50097

16. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів Затверджені Наказом Міністерства фінансів України 10.01.2007 № 2. [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=66826&cat_id=50097

17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 г. № 291. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://glavbukh.ua/publications/laws/norma/norm2/norm2_1218.html

18. Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 19.12.2004 р. № 637. [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0040-05>

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку [електронний ресурс]. – Режим доступу : [<http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu1/>]

20. Державний класифікатор України «Класифікація основних фондів» [ДК 013-97], затверджений наказом Держстандарту від 19.08.97 р. №507. [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN678.html

21. Про затвердження типових форм первинного обліку, наказ Міністерства статистики від 29.12.95 р. № 352 (з обліку основних засобів). [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_1995_12_29/FIN321.html

22. Про затвердження типових форм первинного обліку бланків суворої звітності, наказ Міністерства статистики від 11.03.96 р. № 67. [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.4801.0>

23. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, наказ Міністерства статистики від 22.05.96 р. № 145. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.1755.0>

24. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини і матеріалів, затверджені наказом Міністерства статистики України від 21.06.96 р. № 193. [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0193202-96>

27. Інструкція про інвентаризацію основних фондів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. № 69. [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0202-94>

28. Інструкція про службові відрядження в межах України і за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.98 р. № 59 (із змін, та доп.). [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1036.158.7&nobreak=1>

29. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена постановою Правління НБУ від N 492, 12.11.2003. [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1030.1194.12&nobreak=1>

30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій Затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 N 291 [електронний ресурс]. – Режим доступу : [\[http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0893-99\]](http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0893-99)

31. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22. Документ z0377-04, редакція від 03.07.2009 на підставі z0496-09 [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04>

Основні підручники та навчальні посібники

32. Н.С. Акімова, О.В.Топоркова, Т.А. Наумова, Н.С.Ковалевська, І.В.Янчева, В.В.Янчев Бухгалтерський облік: Навчальний посібник – Х. : «Видавництво «Форт» , 2016. – 447с.

33. Бурденко І.М., Гольцова С.М., Макаренко І.О., Савченко Т.Г., Серпенінова Ю.С. Основи бухгалтерського обліку : навчальний посібник. – Суми : Видавництво «Винниченко М.Д.», 2016. – 266 с.

34. Т.М. Ковальчук, І.І. Никифорак Облік і аудит : Навч. посібник. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 520 с.

ЗБІРНИК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ
з дисципліни
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності
181 «Харчові технології»
денної та заочної форм навчання

В авторській редакції
Ковалевська Надія Сергіївна
Нестеренко Ірина Володимирівна
Велієва Вікторія Олександрівна
Луценко Олена Анатоліївна

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44